

DOMOLJUB

L. E. V. 10.

W. LIUBLJANA, DNE 8. MARCA 1933

LETO 46

39 Din za omla leto. Za inozemstvo 60 Din. Posameznik števila 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vstica ali nje prostor 10 Din. Iztaja se sredi pisa in dopisa naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani. Letna rednina: 2540.

Telefon uprave: 2902.

Ob 50 letnici našega vladike

V nedeljo, 12. marca, bo ljubljanska škola vseh silovno praznovala petdeseti letni dan svojega priljubljenega nadpastirja, škofa dr. Gregorja Rožmana.

Dne 9. marca 1883 je zagledal naš vladika svetla. Njegova rojstna županija je Štirnica pri Pilibertu na Koroškem. V duhovnika je bil svetočen 21. julija 1907 v Celovcu. Po dveh letih študijah v bogoslovju je bil nastavljen za kaplana v Bistrovju. Božja Providnost pa mu je kmalu določila važnejšo nalogo. Nadaljeval je svoje študije in postal leta 1912 doktor bogoslovja. Leta 1913 je za postal profesor cerkvenega prava v celovškem bogoslovju. Ko je bila po vojni ustanovljena univerza v Ljubljani, so ga kot izbornega jurista povabili, da prevzame na vseučilišču stoliico cerkvenega prava. Leta 1929 je postal ljubljanski pomožni škof s pravico nasledstva in generalni vikar. Po se je vladika Jeglič umaknil v Gornji grad, kjer v miru preživi jesen svojega življenja. Škof dr. Rožman dne 11. avgusta 1930 prevzel na svoje rane težko breme: vlado ljubljanske škofije.

Malo časa vlada pravzapravi jubilačni ljubljanski škof, a vendar je v tem kratkem času pridobil srca vseh. Njegova ljudskost, preprostost in skromnost, njegova velika ljubezen do mladine, njegova apostolska gročanstvo, pa tudi junaška neustrašenost, kadar je treba braniti zaklade božjih resnic, ki so mu varstvo izročeni: vse to in še nešteto dru-

1883 — 1933

goga je, kar mu je naklonilo srca vseh pravih vernikov. Vsi ti ga ljubijo in spoštujejo, mu sledijo kot svojemu voditelju in poslušajo njegovo besedo kakor besedo dobrega očeta.

Ni lahka služba katoliškega škofa, tudi ljubljanskega ne! Nešteto je nevarnosti, ki priteče dandanes vernemu ljudstvu po celim svetu. Čele legije sovražnikov je, ki hočejo ljudstvu iztrgati iz srca Boga in vero vanj. Kako težka in odgovornost polna je služba škofa, ki mu je Bog naložil dolžnost, da vodi vernike mimo vseh nevarnosti po pravi poti, ki vodi k Cilju.

Naš jubilarci se je takoj ob nastopu zavedal težkega bremena, ki ga je vzel na rame. Za svoje geslo si je izbral besede: *Crucis passus et precium* — Teša križa in plačilo. Njegovi prijatelji so mu poklekali škofovski mitro, ki jo krasi vrhova trnja... Zaradi njegovega gesla in znač njegove škofovske česti sta vidna silila razmer v katerih živi: silila trpljenja.

Toda teša križa prinaša tudi plačilo. Naj mu bo vse malo plačilo za breme trpljenja zaveš, da vedno, zlasti pa v teh dneh: bijejo zanj stotisoči vernih slovenskih src v brezspojni vdanosti in trdni zvestobi do zakladov svete vere, katere po božji volji on upravlja in jih nam da. Prosili bomo Vsemogočnega, naj nam našega vladiko ohrani še dolgo, dolgo let, naj mu da moči, da bo breme križa junaško nosil in naj mu podari plačilo tudi s tem, da bo njegovo ljudstvo ostalo zvesto vsi svojih očetov.

Bredar in tovariši obsojeni

Dane nadaljnje s poročilom o razpravi proti bredarju in tovarišem, ki so stali pred drž. sodiščem za zaslišo države v Belgiji.

Naprej so se pročitali izpovedi priča: dr. Brana Alujeviča, Podpastirja Matije, Srca Franje, Štefana Antona, Koprivnika Franceta, Dolžine Franceta, Stročca Franceta, Štirnoveca Jožeta, Rozmana Jožeta, Starca, Milie Jožeta, Župana Franceta, Derslaja Jožeta, Pravnika Franceta, Starca Albeša, Kuznjaka Jožeta, Pravnika Franceta, Mirak Marje ter orožnikov Sečnika Jožeta, Jan. Vodopivec, Sergej Franceta, Koca Stanika, Josipa Nemca, Greglja Jožeta in Bertina Moška. Čitalo so se dalje izpovedbe: Župnika g. Stanika Janka, Kaplana g. Škrbota Stanika, Koca Pavla, Vidalja Jožeta, Vidalja Milana, Verhovnika Melhiorja, Štirnoveca Marije, Zeločarja Franceta, Lavriča Miroslava, Kosmata Franceta, Štirnoveca Antona, Kovčiča Gregorja ter orožnikov Karla Milajca, Čučarja Franceta, Miklarja Franceta in Josipa Botka. dalje se pročita pričevanje

Določilo Josipa, Franceta, Zidarja, Franceta, Sekulca, Milie Vidarja, Janeza Zornana, Alojzija Jenka, Ivana Omerza, Jožeta Bizerja, Ivana Germana, Franceta Spira, Jenka Zornana, Milie Zagarja, Valentina Štepa in Zidarja Franca, Globočnika Ivana, Omerza Janeza, Bizerja Jožeta, Dolinarja Franceta, Kaplana Juhjana, Jenka Alojzija, Štepa Janeza, Miklavčiča Ivana, Kerna Ivana, Kerna Franceta, Kovčiča Andreja. Šbedilo so pisane izpovedi nekaterih učencev iz Doka, isto pričevanje učitelja Rinspelerja, Rajbi Marje in njenega moža Josipa, dalje Trefalja Franca, Opekarka Viktorja, Sajovica Franca, Lokarja Ivana, Mečija Milana, Franca Blitene, obel Erženov, Kerna mladjšega in starejšega, Štepa Leopolda, Košnika Janeza, Markuna Florijana, Jenka Franca, Benedika Martina, Ivana Stazika, Štepa Jožeta, Čudermana Janeza, Murja Jožeta, Glinarja Janeza, Opeke Franca; orožnikov Dolžine in Kuneja, Urnika Stanika in Jožeta Markiča. Na-

zadnje so bile pročtane izpovedi še stedečih priča: Šlibarja Janeza, Šipana Franca, Kristanca Janeza, Vidmarja Alojzija, Vavpotiča Marije, Jagočiča Ivana, Svetla Duška, Vrbovca Jožeta, Čušarja Franca, Jerine Milie, Jančeta Franca, Kudlca Antona, Trilerja Janeza, Župana Franca, Svetel Ana, Okorn Ant., Modar Franca, Mejšča Jožeta, Kuharja Franca, Jerne Milka, Klemenčiča Stanika, Čerarja Jožeta, Modra Matevža, Vokata Ivana, Mejšča Jakoba, Vokata Franca, Proška Ferdinanda in Placira Franca. Nekatere izmed naštetih številnih priča so govorile Bredarju in tovarišem v prilog, druge so obtožence obremenjevale. Šbedil je opis značaja obtožencev in isto so stavili zagovorniki v prilog prizadeli še nekatere predloge, ki pa jih je sodišče odklonilo.

Dne 2. marca je začel govoriti državni tožilec, ki je utemeljeval obtožnico in predlagal za vse ostro kazno, kakor so pričeli obtožence braniti slovenski, hrvaški in srbski zagovorniki, ki so štigli obtožence in dokazovali njih nekrivdo. V naslednjem naj pričujemo nekaj iz zagovorov dr. Adlešiča in dr. Krok.

Iz govora dr. Adlešiča

Za časa svetovne vojne, ko je bila že na obzoru naša sedanja država, je voditelj Slovenske ljudske stranke postavil program in ga zapisal kot svoj politični testament l. 1917. Od Bejjaka do Soluna ena država in en vladar ter mnogo, mnogo svobode.

Pa tudi dogodki sami, ki so se odigrali v Hrastju in Šenčurju, kažejo, da sploh ni mogoče in je tudi popolnoma neverjetno, da bi bil Brodar napravil inkriminirane vzkliske. V Hrastju je stal Brodar tedaj na Staretovej dvorišču v družbi svojih tovarišev Kadivca, Zupanca, Šterna in drugih. Nekaj metrov od njega na nasprotnem dvorišču je stal Rekar v družbi Pravca in drugih sodelavcev. Obe skupini sta ločila orožnika. Na Pravočev vzklisk: Živio kralj, naj bi bil odgovoril Brodar po trditvi Rekarja z nedovornimi vzkliski. Popolnoma naravno je, da bi bil moral tedaj Brodarjev vzklisk v prvi vrsti slišati Pravca, ker naj bi bile te besede Brodarjev odgovor na Pravočev vzklisk. Toda Pravca pod prisego izpoveduje, da je izključeno, da bi bil Brodar kaj takega vzkliskal. So pa tudi okolnosti, ki dokazujejo, da Rekar ni mogel dobro slišati takih vzkliskov. Kajti tedaj je bilo po izpovedi vseh navzočih prič zvenenje v cerkvi, ki stoji prav blizu dvorišča, zvenenje s prav vseni zvonovi. Bilo je veliko vpitje množice, ki je vzkliskala: Živio Korošec! Dol Barle! Kako je mogoče, da bi bil Rekar pri vsem tem dobro slišal in razločil Brodarjeve besede?

Dva orožnika sta stala med Brodarjem in Rekarjem. Ali je verjetno, da bi bil Brodar kot razumno mož vpričo orožnikov kaj takega zaklical? Ako bi bil ja to storil, ali je mogoče, da ne bi bili orožniki kaj takega slišali, ki morajo imeti posebno oster sluh za take nezakonite vzkliske?

Takoj zatem je eden od Brodarjev skupine zaklical nasprotni besedico: »Bac!«, pa so jo orožniki takoj slišali in dotičnega posvarili. Onega vzkliska pa naj bi ne slišali? Ali je sploh kaka notranja voz pri teh očitenih vzkliskih Brodarja, in to pri vlogovem opisanem mišljenju in živstvovanju?

Po trditvi obtožbe je Brodar vzkliskal tudi v Šenčurju 22. maja 1932 proti vladarju in državi ter za republiko, in to celo po dvakrat po trditvi prič. Prešerna pred Prešernovo hišo, pred shodom, in po trditvi prič Volža po shodu. Prešerna navaja, da je stal tedaj od Brodarja oddaljen kakih 20 metrov. Volk pa navaja, da kakih 10 metrov. Okoli Brodarja je bila po izpovedih prič tedaj velika množica in ta množica je tedaj burnočno vpila, haker je izpovedal poročnik Rakič, in klicala: Živio Korošec! Dol Barle! Pela je pesmi in v bližnji cerkvi

so vsi zvonovi zvonili. Prešerna ni Brodarja nikoli prej videl niti poznal in tudi pri razpravi ni mogel povedati, po čem naj bi bil Brodarja spoznal. Glede Umnika pravi, da so ga istega večera aretirali, in da je pri tem ljudska množica ploskala in pela. In vendar Umnik tega dneva ni bil aretiran. Ali ni to zadosten dokaz, da se je Prešerna motil tako glede Umnika kakor tudi glede Brodarja, ker tedaj obeh sploh ni poznal. Volk pa pravi pri prvem zaslišanju, da je Brodarja poznal že prej osebno, pri drugem zaslišanju pa, da ga ni poznal osebno, marveč, da ga je le videl na shodu. Kako se strinjajo te izpovedi s pričevanjem poročnika Rakiča in narednika Sotlerja ter vseh drugih orožnikov, ki so tedaj stali pred Grajzerjevo hišo in opazovali Brodarja, ter so vsi soglasno povedali, da je bil Brodar tedaj čisto miren in ni misljal vzkliskal. Ali je verjetno, da bi bil Brodar pri tej priliki v navzočnosti in neposredni bližini toliko števila orožnikov — bilo jih je skupaj tedaj 19 — delal take vzkliske?

V naslednjem je g. dr. Adlešič poizkušal izpodbiti verodostojnost nekaterih obremenitnih prič. V naslednjem prinašamo še konec dr. Adlešičevega govora. Glasni so:

Predmet zaslišel čl. 1 zakona o zaščiti države je državna oblast ter javni mir in red. Obtožba ni prinesla prav nobenih dokazov, da bi bil Brodar kakorkoli se pregrešil proti javnemu redu in miru. Najbolj inteligentni prič, okr. načelnik dr. Ogrin in podporočnik Rakič, sta povedali, da so bile vse demonstracije naperjene proti Barletovej shodu. Shod pa je bil zaščitlen s posebnim zakonom. In zato ni teh demonstracij nikakor mogoče smatrati za kršitev zakona o zaščiti države. Ta zakon je izjemnega značaja in je namenjen samo proti terorju večjega obsega, ki pomeni nevarnost za obstoj države. Barletovej shod pa je tako malenkosten in krajnjega značaja, da se ni zdi onalovaževanje tega važnega zakona in visokega senata, da se mu predpisuje in predlaga v razsoje tako brezposrebno reč, kakor je ravno shod posidnega Barieta v Šenčurju.

Končno obremenjuje obtožba Brodarja tudi zameri tega, češ, da je delal propagando za federacijo, in sicer pri svojem razgovoru v Staretovi hiši dne

18. maja 1932. Ne navedi priš je govoril le pri tej priliki — do sedaj smo zahtevali avtorskega sedaj zahtevamo reč, zahtevamo federacijo, pravilno samoupravo Slovenije. Za pravilno prepoznavanje besed je treba v kratkem pogledati program politične stranke, kateri je pripadal Brodar.

Iz govora dr. Kreka

Glede obtožbe proti Jos. Lobodu morajo pri vsem naglasiti naslednje: Obtožnica pravi, da moj klient z vzkliski hotel 4 dni propagando dati da bi se en del te države odločil iz jugoslovanske državne skupnosti. Ta trditve obtožnice se mora našati samo na vzkliske: »Živeh slovenska republika!« Sklepi, ki jih izvaja obtožnica iz tega vzkliska s popolnoma depklasirani. Vzkliske sam obtožnice najodločneje odklanja.

Z ozirom na vzklisk: »Živio republika!« ali »Živio slovenska republika!« je torej po pameti nemogoče smatrati, da je kdo hotel delati propagando za spremembo sedanje državne politične uredbe. Toda v slučaju Lobode niti ta dejanski stanje ni podan. Predvsem je za to treba propagande, propagande, ki je resna, propagande, ki je delajo ljudje z resnim namenom, v resnem obliki in resnih razmerah. Gotovo, gospodje sodniki, ne smilite, da bi bil 18-leten fant tisti resni in pravi slovek, ki bi moral z resnim namenom delati ali sploh kako propagando v državno-političnem pogledu. Fant, ki nima druge izobrazbe, kot ljudsko šolo, ki je zrastle na kmetih in ima skromno obico sluge. Fant, ki v politiko sploh še vstopi in ki se z državnimi političnimi vprašanji nikdar ne ni, ki sploh niti misli ni na te stvari in ki po svoji vzgoji in po svojem mišljenju skromno kouservativce, ki mu nikakor v glavo ne pade, bi razmotrival v javnih vprašanjih. Če subjekt, torej tak, da o kakih resni propagandi sploh govori ni mogoče in zakon ima pač le v mislih resno propagando. Neumost po tem zakonu ni kama

Drugo, kar je potrebno za propagando, je ojekt in so sredstva.

Dol pri Ljubljani je kmetstva v. l. 1931 republikanizmu ni ne duha ne sluha. Nereno depklasirano je misliti, da bi ob priliki neorganizirane, slučajne in spontane vaške rabuke, ki je trajala vsaga 20 minut, hoteli s svojimi vzkliski dati propagando za republikanizem. To vzkliskanje brez cilja in smisla ni nobena propaganda. Več kar se pri taki priliki vpije, je izliv morda pašinske mase, morda neumen, nepremišljen izliv in lahko ki se lahko kaznuje s kakšno policijsko kano. Zlasti to ni propaganda, ki jo ima zakon v misli. Ta mladina je vpila. Kar je pač vpila, je vpila se

Pri
»Češniku«
Ljubljana
Lingarjeva ul. Stritarjeva ul.
je najboljši nakup oblik za moške
in ženske ter drugih potrebščin.
Poštenost mojega potlejja je znana.

O vzdrževanju cest

»Službeni list« objavlja uredbo banske uprave o vzdrževanju prometno važnejših cest v dravski banovini.

§ 1. Občinske ceste, za katere velja ta uredba, se nazivljajo subvencionirane ceste. Ban proglašja po zaslišanju pristojnega okrajnega cestnega odbora občinske ceste, ki so prometno važne za več občin, za subvencionirane ceste.

§ 2. Subvencionirane ceste, ki vodijo po ozemlju samo ene občine, upravljajo pristojne občine z neposrednim nadzorstvom strokovnih organov uprave banovinskih cest, ostale subvencionirane ceste pa vzdržuje okrajni cestni odbor s sodelovanjem pristojnih občin.

§ 3. K stroškom za vzdrževanje subvencioniranih cest prispevajo občine bodisi v denarju bodisi v naravnem delu zakonitih zavezanecv ter okrajni cestni sklad, v čigar območju so subvencionirane ceste, in sicer na sledeči način: Strošek za popravo in vzdrževanje cestnih objektov, za dobavo gramozov in za mezde cestnih pomožnih delavcev (§ 4.) nosi okrajni cestni sklad, stroške za prevažanje in razsipanje gramozov ter vse ostale stroške pri vzdrževanju sub-

ventioniranih cest pa nosijo praviloma občine, ki upravljajo te ceste. Za vzdrževanje subvencioniranih cest potrebni gramoz dobavljajo okrajni cestni odbori na javni dražbi po predpisih glede dobave gramozov za banovinske ceste.

§ 4. Za opravljanje cestarskih poslov na subvencioniranih cestah najemajo občine pomožne delavce po predhodni odobritvi okrajnega cestnega odbora. Število cestnih delavcev, njih službeni okolišji in dolžine cestne proge ter višino mezde določa na predlog občine okrajni cestni odbor sporazumno s tehničnim organom uprave banovinskih cest, v čigar okolišju je dotična cestna proga.

§ 5. Za službeno razmerje cestnih pomožnih delavcev pri upravi subvencioniranih cest veljajo določila občega državlanskega zakonika. Službena pogodba se odpreduje obojestransko po § 1159, navedenega zakonika.

§ 6. Občine so zavezane prijavljati okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, odnosno njega ekspozituri, cestne delavce (§ 4.) v smislu § 7. zakona o zavarovanju delavcev.

§ 7. Za prekomerno uporabo subvencioniranih cest pobirajo pristojne občine izredne cestne prispevke po predpisih ministrske na-

redbe o pobiranju izrednih cestnih prispevkov z dne 16. decembra 1930. »Službeni list« št. 10 iz leta 1931. Ako bi občine ne izvrševale zakonitih predpisov glede izrednih cestnih prispevkov, sme okrajni cestni odbor znižati okrajni cestni sklad pripadajoči prispevek razmerno z nepobranimi izrednimi prispevki. V sporu med občino in okrajnim cestnim odborom glede znižanja prispevka odloči banovinski predlog katerega izmed prispevnih udeležencev.

§ 8. Subvencionirane ceste se vzdržujejo strokovno na isti način kakor banovinske ceste. Strokovni organi uprave banovinskih cest zbirajo in objavljajo potrebna navodila in odredbe za vzdrževalna dela. Občine in cestni delavci so vezani na navodila in odredbe nadzornih organov.

§ 9. Subvencionirane ceste se vzdržujejo po določilih te odredbe od dne 1. aprila 1933 dalje. Za dobo od označenega roka dalje morajo poskrbeti občine in okrajni cestni odbori v svojih letnih proračunih potrebna denarna sredstva za vzdrževanje subvencioniranih cest, kolikor so bi zadoščalo ljudsko delo in odkupnina za namen.

ki je prišlo na usta, toda naslednji trenutek že več vedela, kaj se je vpilo, na čigav naslov se vpilo. To je vpitje, na katerem nihče ni polagal nobene važnosti, nobenega smisla. To vzkliče je torej bilo v takih razmerah in takih okoliščinah, da manjkajo vsi bistveni elementi, ki so za nam propagande potrebni. Moj klient pravi, da čeno odklanja, da bi bil izrekel te vzkliče, ki se očitajo. Hočem le pojasniti, kako vendar to, se je v dokaznem gradivu sploh tako postopalo da se je pojavila ta obtožba.

Mojega klienta obremenjujeta Rajh Marija in sp. oba že 70 let stara ženska. Če bi bilo slav. sodišče dovolilo, da se ta dva človeka osebno predeta sem, da bi dobili gospodje sodniki osebno o njih, mislim, da bi mi bilo neizmerno braniti mojega klienta. A že število let, ki

Gosp. dr. Bubanj,

predsednik senata pri državnem sodišču za varstvo prave, ki je vodil razpravo proti Brodarju in tovarinam in je v ponedeljek, 4. marca izrekel nad njimi obsodbo.

zapisano v zapisniku o zaslišanju, mislim, da kadar vzbuja pomisleke o tem, ali sta ta dva stariki jima po nespremenljivih zakonih narave že svojo moči in predvsem vid in sluh, ali sta mogla tej visoki starosti iz svoje hiše, 20 metrov oddaljene od množice, ki je vzklikala in vpila, razlikovati prav osebo in glas mojega klienta. Nobena od njiju ni bil njegov učitelj. Poznala sta ga kaj toliko, kolikor povprečno poznata prebivalci, in nikdar nista bila v družbi mojega klienta, niti ne v zadnjih letih, ko je moj klient preživljal leta pubertete, ko se popolnoma spremenil. Odkod naj tedaj tako točno poznata njegov glas, da bi ga na daljavo v množici razločila?

Pri vsem tem je Rajh Josip notorično našel človek in slabo vid. Radi njegove osebne narabe naj povem še to, da je v vojnih letih za Avstrije bil zaupnik uprave avstrijske oblasti in nekak nadzornik za zbiranje živil v svoji hiši. Ta človek je v rednem nasprotstvu z večino prebivalstva ne samo v političnem, ampak tudi v obnem oziru. Žena Marija Rajh je svojo izpoved in popolnoma zasnovala na močevih in njegovih piskih, kakor je sama izpovedala. Mislim, da fična konstitucija in osebna kvalifikacija teh dveh ni taka, da bi moglo sodišče na njune izpovedi nasloniti svojo razsodbo.

Čez 40 priče ni zaslišanih radi dogodkov. Nihče ne opisuje dogodkov tako kot Rajhova. Nihče ne da bi kdo naprej vpil, drugi pa odgovarjali. Nihče ne ve, da bi padali vzkliči proti državi in

kralju v vsej množici. Vsi vedo, da so bili ti vzkliči le posamezni. Le Rajhova dva vesta nekaj, česar niti Einspieler ni videl in slišal. Nadalje bremene mojega klienta priče Schwab, Johan in Zajc. Vse ti tri priče so šolski otroci od 9 do 11 let stari. Naj omenim to značilnost, da cela afera v Dolu sploh ni vzbudila nobene pozornosti oblasti. Edino šolski upravitelj Einspieler je smatral za svojo dolžnost, da v šoli izvrši preiskavo, da mu je moral vsak otrok diktirati svojo izjavo v zapisnik in jo podpisati. V šoli, v ljudski šoli, se je torej začela preiskava glede dogodkov v Dolu. Šolski upravitelj ni spraševal otroke le o tem, kaj so otroci naredili, ampak je smatral za svojo pedagoško potrebo, da otroka sprašuje o tem, kaj so njegovi starši in ostali ljudje, zlasti tudi veroučitelj v sprevedu delali. Te izpovedi otrok so seveda v vsakem zapisniku drugačne, drugačne so pred učiteljem, drugačne pred sodnikom. Šele na podlagi splošnih zapisnikov se je deset dni po dogodku uvedla preiskava o aferi, ki je bila že davno pozabljena. Ta šolski preiskovalec je trajno bolan človek, v prepričih z mnogimi svojimi stanovskimi tovariši in s prebivalstvom ne le samo s tistimi, ki so mu politično nasprotni, ampak tudi s svojimi pristaši.

Po politični pripadnosti je spremenljiv, toda nikjer ni zašeljen. Ko je bila končana preiskava v šoli, potem ko so šolski otroci pred-upraviteljem Einspielerjem že podpisali svojo izjavo, šele potem so bili zaslišani pred sodnikom. Zaslišani so bili torej o stvarih, ki jih je videl učitelj, teli njihov učitelj, kateremu so ku šolejji izročeni na mišest in nemilost, tisti njihov učitelj, ki je radi te afere vse otroke v šoli kaznoval z dnevornim pridržanjem po pouku. Ali mislite, gospodje sodniki, da ni imel vsak otrok pred takim učiteljem istotak občutek, kakor obdoženec srednjega veka pred inkvizitorjem? Ali morete smatrati, da je tak otrok potem pred sodnikom neodvigno odgovarjal, da se ni ves čas bal, da ne bo zadovoljil svojega učitelja, če bi izpremenil svojo izpoved? Ali smatrate, da je in izpoved sploh kaj vredna za iskanje resnice? Ali ste že kdaj doživeli, da bi za obtožbo državnega sodišča bile odločilne izjave ljudskošolskih otrok, in sicer izjave otrok o politični manifestaciji? Da ni nič vredna izjava otroka kot priče bodisi pred učiteljem, bodisi pred preiskovalnim sodnikom, je razvidno že iz dejstva, da so skoro pri vsakem zaslišanju otroci spremenili svoje izjave. Klemenčič Anton je pred sodnikom povedal glede Lobode popolnoma drugače kot pred učiteljem. Zajc Stanko potrjuje Lobodove vzkliče, pa ne pove, kdaj in kje ga je slišal. Tudi on je pred sodnikom popravil svojo prejšnjo izpoved pred upraviteljem. Moder Franc izrecno pove, da tega ni rekel, kar je učitelj v šolski protokol zapisal in dal otroku v podpis. Ta izjava je prav značilna za presojo, kako je šolski upravitelj g. Einspieler sestavljal zapiske in kako je prišlo do obtožbe. Svoje izpovedi spreminjajo tudi drugi otroci, recimo Mejač Jože. Značilna in za dokazno oceno obremenilnih prič prav drastična je izpoved Česen Marije. Ona ima svojo hišo tik ob cesti. Stala je pri oknu, ko je šel spreved mimo, in je videla Lobodo Jožeta ter opazila, da je tudi on odpiral usta, ne ve pa, kaj je rekel ali vpil, in če je vpil, kaj je vpil. Ta priča je tako točno opazovala Lobodo, da ga je v usta gledala neposredno poleg ceste, pa ne more povedati, kaj je vpil. Kako naj bi Rajhova dva pri vseh svojih fizičnih lastnostih mogla slišati Lobodove vzkliče in jih razločevati izmed drugih. To je skrajno neverjetno. Tudi priča Ein-

spieler, ki je spreved od blizu opazoval in so ga demonstranti celo izzvali, potrjuje prepričan, da Rajhova nista mogla govoriti resnice. Celo on, ki je s tako vneto vodil preiskavo in vlagal ovadbe v tej zadevi pravi, da je slišal Lobodo, in ne pove, kaj je vpil, in ne more s sigurno gotovostjo obremeniti Lobodo. Če ta priča tako pravi, potem je menda res, da ni bilo mogoče slišati Lobodovih vzklikov in jih razločevati od drugih. Tudi njegova žena je povedala, da o posameznih vzklikih nič ne more izjaviti, dasi je v največji bližini opazovala manifestacijo od začetka do konca. S svojim moze mje stala celo par stopnjic nad cestnim nivojem, tako da je imela popoln predel čez ves

Državni toileec g. dr. Djadrov.

spreved. Ta priča tudi pravi, da množica eploh ni vpila prepovedanih vzklikov, ampak da so bili to samo posamezni vzkliči, na katere masa ni reagirala. Priča Kuhar Franc pravi da, je bil od Lobode Jožeta oddaljen kaka dva metra, ter dostavlja, da je dobro slišal, da je Loboda vpil: Živio Korošec! Živio slovenska zastava! Živio svoboda, da pa za druge vzkliče ne ve. Če pa ta priča v oddaljenosti dveh metrov ni slišala nočnih vzklikov, kako naj bi jih slišala stara Rajhova na dvajset metrov in kako bi jih slišali otroci Zvan, Zajc in Johan, ki so ali zadaj za sprevedom. Obremenilna priča, otrok Johan Alojz je tudi pred sodiščem spremenil svojo izpoved. Prvi zaslišan je izpovedal, da je Loboda vpil samo Živio dr. Korošec!, drugače pa ni nič slišal vpiti. Priča Moder Matevž, eden najbolj inteligentnih gospodariev v Dolu in dolgoletni župan ter predsednik ukrainega šolskega sveta, pravi o Lobodi, da je vpil samo: Živio kralj in Živio Slovenija! Priča Kosem Frančiška je opazila spreved pri Pšovestnem domu, torej tam, kjer ga je opazila tudi Rajhova, in pravi, da so bili tam vzkliči samo: Živio Korošec! Živio slovenski narod! Živio slovenska zastava. To pričevanje pobija pričevanje Rajhove.

Dr. Krak preide nato na zagovor bivšega narodnega poslanca Janca Štrca ter izjavlja: vZ ozirom na splošne razloge obtožnica, v kolikor se tiše praslave 60 letnica dr. Korošca in s tem dogodkov v Mengšu ter udelažbe mojega klienta

Grile - eno leto

5. Grile Franc, sin pok. Franca in Marije roj. Petrič, rojen 27. septembra 1904 v Gradu, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, posestnik, neoznjen, pismen, vojno obvezo reguliral, predkaznovan, je obsojen na leto dni strogega zapor, v katerega se mu vteje pritožba. Obsojen je po čl. 3 zakona o zaščiti države, ker je ob priliki demonstrativnih nastopov proti poslanca Barletu med ostalim vzklikal: »Živijo samostojna Slovenija, dol s kraljem, živijo republika! S temi vzklikali je šel za tem, da stori prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se spremeni današnja državna ureditev in da se en del kraljevine Jugoslavije izloči iz državne celote kot samostojna država ter je želim tudi vladarja.

Kos - deset mesecev

6. Kos Vinko, sin Antona in pokojne Marije roj. Logar, rojen 16. aprila 1904 v Voklem, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, posestnik, neoznjen, pismen, predkaznovan, je obsojen na 10 mesecev strogega zapor, v katerega se mu vteje pritožba. Obsojen je po čl. 3 zakona o zaščiti države in čl. 7 kaz. postopka, ker je 22. maja 1932 ob priliki demonstrativnih izpadov proti poslanca Barletu med ostalim vzklikal: »Živijo republika, dol s kraljem! in je s temi vzklikali šel za tem, da stori prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se en del kraljevine Jugoslavije izloči iz celote kot samostojna država, ter je želim tudi vladarja.

Loboda - osem mesecev

7. Loboda Josip, sin Antona in Ivane Grad, rojen 19. aprila 1913 v Podgori, rim. kat. vere, državljani kraljevine Jugoslavije, sluga, neoznjen, pismen, neoporečen, je obsojen na 8 mesecev strogega zapor, v katerega se mu vteje pritožba. Obsojen je po čl. 3 zakona o zaščiti države, ker je 22. maja 1932 ob priliki demonstrativnih izpadov med ostalim vzklikal: »Živijo republika, dol s kraljem, dol s Karađorđevići! S temi vzklikali je šel za tem, da stori prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se en del kraljevine Jugoslavije izloči iz celote kot samostojna država ter je želim tudi vladarja.

Ogrin - osem mesecev

8. Ogrin Tomaž, sin Tomaža in Katarine, rojen v Pristavi 22. decembra 1902, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, ševljar, neoznjen, pismen, vojno obvezo reguliral, neoporečen, je obsojen na 8 mesecev strogega zapor in na globo 600 Din, ki se v slučaju nezitirjivosti spremeni v 10 dni zapor.

Ogrin Tomaž je obsojen, ker je 15. maja 1932 v Mengšu ob priliki demonstrativnih izpadov med ostalim vzklikal: »Živijo svoboda, živijo slovenska republika! ter se na poziv orožnikov ni hotel razločiti. S temi vzklikali je šel za tem, da stori prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se en del Jugoslavije izloči iz celote kot samostojna država ter ni poslušal naredbe pristojnega državnega uradnika za razhod. Obsojen je po čl. 3 zakona o zaščiti države.

Ilija - eno leto

10. Ilija Alojz, sin Andreja in Ivane, roj. Gaperlin, rojen 19. aprila 1905 v Spodnjem Brniku, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, jurist, neoznjen, neoporečen, je obsojen na leto dni strogega zapor, v katerega se mu vteje pritožba. Obsojen je po čl. 3 zakona o zaščiti države, ker je 22. maja 1932 v Preddvoru v gostilni Jožeta Križnarja pripovedoval Jerneju Vombergerju, da upa, da bo kmalu ali vsaj za eno ali dve leti drugače, da bo Slovenija postala federativna država s g. dr. Korodcem kot predsednikom na čelu ter da se do tedaj razmere zboljšajo. S tem je šel za tem, da stori prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se spremeni današnja državna ureditev in politični red v državi.

Dalje, da je 22. maja 1932 po shodu poslanca Mravljeta v Primorskem na cesti iz Primorskega v Kranj v skupini demonstrantov vzklikal »Živijo svoboda, živijo samostojna Slovenija! in je s tem

šel za tem, da stori razpoloženje in prepričanje pri drugih, da se spremeni današnja državna ureditev in politični red v državi.

Cerar - šest mesecev

9. Cerar Peter, sin Petra in Antonije roj. Dežman, rojen v Mengšu 25. oktobra 1913, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, zidarski pomočnik, neoznjen, pismen, neoporečen, obsojen po čl. 3 zakona o zaščiti države na 6 mesecev strogega zapor in na globo 300 Din, ki se v slučaju nezitirjivosti spremeni v 5 dni zapor.

Cerar je obsojen, da je dne 15. maja 1932 ob priliki demonstrativnih izpadov v Mengšu med ostalim vzklikal: »Živijo svoboda, živijo republika! ter se na poziv orožnikov ni hotel razločiti. S temi vzklikali je šel za tem, da stori prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se en del kraljevine Jugoslavije izloči iz celote kot samostojna država in ni poslušal naredbe pristojnega državnega uradnika za razhod.

Škrbec - eno leto

11. Škrbec Matija, sin pokojnega Matije in Franciške Palčič, rojen 5. novembra 1896 v Podcerkvi, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, duhovnik in župnik v Kranju, je po čl. 3 zakona o zaščiti države obsojen na leto dni zapor radi tega, ker je

22. maja 1932 na shodu poslanca Mravljeta v Primorskem, odhajajoč iz shoda, vzklikal: »Živijo samostojna Slovenija, živijo republika! in s tem šel za tem, da stori razpoloženje in prepričanje pri drugih, da se spremeni današnja državna ureditev in da se en del kraljevine Jugoslavije izloči iz celote kot samostojna država. V kazni se mu vteje pritožba in preiskovalni zapor.

Gregorin - šest mesecev

12. Gregorin Franc, sin pokojnega Janeza in Marije Friškovec, rojen 9. decembra 1901 pri Klopšu, rim. kat. vere, državljani kralj. Jugoslavije, delavec, neoznjen, pismen, predkaznovan, je po čl. 3 zakona o zaščiti države obsojen na 6 mesecev strogega zapor, v katerega se mu vteje pritožba. Obsojen je radi tega, ker je 22. maja 1932 ob priliki protidravnega govora župnika Antona Komljanca pred cerkvijo pri Sv. Trojici med ostalim napravil vzklik, s katerim je želim vladarja.

Vsi obsojenci uživajo custodio honesto (dostojno zatvoritev).

Pogled na Wallstreet v Newyorku, kjer je, kakor znano, središče ameriškega bančnega in borznega življenja. Bančna kriza v Združenju ameriških državnih se je tako poostрила, da so vse banke zaprosile za moratorij ali vsaj za začasno odgoditev izplačil.

ASPIRIN
TABLETE

zdraviljo zanesljivo
GLAVOBOL,
prehlad, zobobol, revmatizem, in bolečine v sklepih. Zahtevajte vedno originalne zavrtke.

V z. Jugosk. k. d.
Zagreb, Gajeva 32.

BAYER

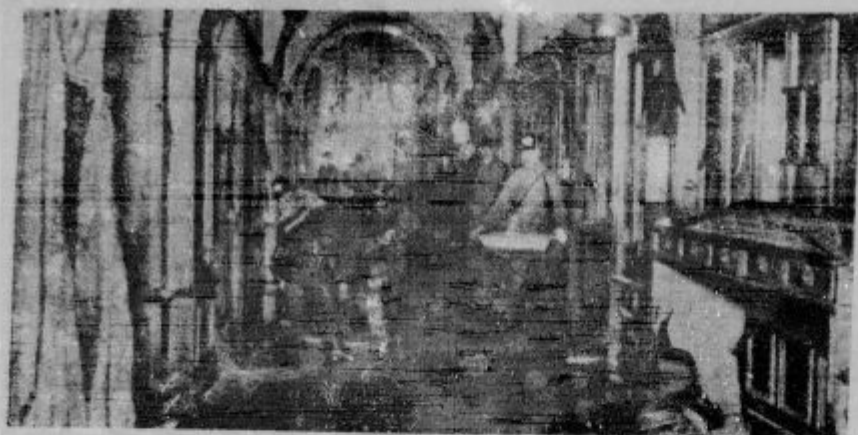
Opis je registriran
pod št. 22.822
od 23. XII. 1921.

Radio

od 9. do 16. marca 1933.

Vsak delavnik: 12.15: Plošče. 12.45: Dnevne vesti. 13.00: Čas, plošče, borza. 17.30: Salonski kvintet. 22.00: Čas, poročila. — Četrtek, 9. marca: Opoldne radio kvartet. 18.30: Italijančina. 19.00: Korist rastlinstva. 19.30: Po industrijskih krajih severne Češke. 20.00: Prenos iz Zagreba. 22.15: Salonski kvintet. — Petek, 10. marca: 11.15: Šolska ura: Pouk pisanja in narodna umetnost. 18.30: Plošče. 19.00: Plošče. 19.30: Zdravstveno vprašanje: O naših godbah na pihala. 20.30: Koncert komornega tria. 21.30: Prenos iz kavarne Zvezda. — Sobota, 11. marca: 18.30: Angleščina. 19.00: Kdo mora biti zavarovan. 19.30: Iz zgodovine filozofije. 20.00: Koncert delavske glasbe »Zarja«. 21.00: Samospevi ge. Zorke Levičnikove. 21.30: Salonski kvintet. — Nedelja, 12. marca: 7.30: Zivnoreja. 8.00: Nasveti za kmeta. 8.15: Gimnastika. 8.45: Poročila. 9.00: O uporabi elektrike. 9.30: Božja postava. 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00: Salonski kvintet. 12.00: Čas, poročila, plošče. 15.00: Rezervirano za prenos. 20.00: Samospevi ge. Thierry-Kavčnikove. 20.40: Klavir in harmonija. 21.15: Salonski kvintet. — Ponedeljek, 13. marca: 18.30: Esperanto. 19.00: Srbohrvaščina. 19.30: Zdravstvena ura. 20.00: Komorna glasba. 21.00: Prenos iz Zagreba. Torek, 14. marca: 11.15: Šolska ura: O negi telesa. 18.30: Nemščina. 19.00: Sv. Katarina. 19.30: Junaki današnjega časa. 20.00: Glasbeno predavanje: Na pragu novejših dob. 20.30: Tannhäuser (Wagner), opera na ploščah. — Sreda, 15. marca: 17.30: Otroški kotichek: Jezerka. 18.00: Otroške pesmi poje gojenka Zupancič. 18.30: Glasba na angleških ploščah. 19.00: Ruščina. 19.30: Prenos z Dunaja. 20.40: Glasbeno predavanje: Uvod v poznavanje instrumentov in v njihovo uporabo. 21.10: Prenos iz kavarne Zvezda.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Nizozemec Van der Lubbe, ki je obdolžen požara nemškega parlamenta.

Gasilci rešujejo dragocene predmete iz gorečega žrela.

Zadnje smo poročali, da je požar nemški parlament. Danes prinašamo tri slike razdejanja.

Novi vera v Parizu. Princezinja Jaques de Broglie oznanja v Parizu novo vero, pri čemer uporablja najmoderneše sredstvo — radio. Njen verski nauk hoče združiti vse svetovne vere v eno.

Razdejanja v plenarni sejni dvorani.

Iz monakovske pivovarne v Ameriko...

Razvaline v plenarni sejni dvorani po končanem požaru. Puščica meri v zgorelo ložo državnega predsednika.

V vsako hišo Domoljuba!

rednik narodne City-banke v New Yorku - behell - je neprifukovano odstopil iz bančnega sveta, kar je vzbudilo v ameriških denarnih krogih porazno razpoloženje. Vzrok odstopa bo menda velikim finančnim škandalu, ki je tik pred odkritjem.

Bolečine v hrbtu,

zaustavite jih

SLOAN-ov LINIMENT premaga bolečine, naglo pomirja in se dobro počuti. Čim Vas napadejo bolečine, nanažite nalahko brez stravevanja malo SLOAN-OVE masle. — Prodira in pomirja bolna mesta in mišice in odstranja bolečine.

Rabite SLOAN-ovo masl proti bolečinam v križu, revmatizmu, išiasu, bolečinam tlistorzijske in konzuzije in proti vsem vrstam boleznim v mišicah.

Dobi se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

„Odobreno od Ministrstva socialne varnosti in narodnega zdravlja Sanjtskega Upravišča v Berlinu 5. br. 497 od 21. marca 1932“

RAZGLED PO SVETU

Volitve v Nemčiji

Nemški vrhovni volilni odbor je v sporazumu z državnim statističnim uradom po uradni agenciji objavil slednje rezultate uradne podatke o izidu raznih volitev, ki so se vršile 5. marca. Plinih upravičencev je bilo: 45.130.625.

Upravičeni voliti so bili: 45.130.625. Glasov je bilo oddanih vsega 39.316.873, med

Narodni socialisti: glasov	17.256.823
Socialni demokrati: glasov	7.176.505
Komunisti: glasov	4.813.379
Centrum: glasov	4.423.161
Papez-Hugenberg: glasov	3.132.395
Bavarska ljudska stranka: glasov	1.206.598
Nemška ljudska stranka: glasov	432.161
Nemška državna stranka: glasov	333.457

tem, ko je dosega udeležba pri zadnjih volitvah je 35.737.990 glasov. Valitna udeležba je doseglja višaja 87%.

Posamezne stranke so dobile sledeče število glasov, odnosno mandatov. Številke v oklepaju pomenijo statistiko zadnjih volitev, ki so se vršile 6. novembra 1932:

(11.713.000),	mandatov 288 (195)
(7.238.000),	.. 120 (121)
(5.374.000),	.. 81 (100)
(4.231.000),	.. 73 (71)
(3.061.000),	.. 32 (51)
(1.033.000),	.. 20 (18)
(456.011),	.. 5 (7)
(337.871),	.. 6 (2)

Potres na Japonskem

Strašen potres je divjal dne 3. marca t. l. na Japonskem. Središče velike nesreče je bilo rav tam, kjer leta 1896, ko je zahteval potres 7.000 žrtev, to je otok Kinkvasan v severni Japonski. Uradno poročajo, da je bilo pri zadnjem potresu ubitih 1553 oseb. 3336 je bilo ranjenih, 948 se jih pa pogreša. Podrlo se je 4960 hiš in trgovin. Poplavljenih je pa bilo 2000 hiš. Potopilo se je 1300 ribiških jadrnic in čolnov. Mesto Miako je skoraj celo porušeno, mesti Moto in Kamaiši pa na pol. Večina prebivalstva od potresa prizadetih krajev se peča z živostvoma, in velik del moških se je nahajal na višjem morju, kjer so ponoči lovili ribe. Medtem

ko so bile doma pod ruševinami pokopane ženske in otroci, so moški utonili v morskih valovih. Mladi fantje iz teh krajev pa se nahajajo vsi na bojnih poljih Mandžurije in Džetola. Vojaki sendajske divizije so se prav te dni vrnili na Japonsko po 18 mesečni neprekinjeni službi na bojnem polju in so se imeli podatki iz Tokio na domove svojih dragih, katere so sedaj uničili potres, požar in valovi. Naj omenimo, da je Japonsko zadeli tudi leta 1923 še strašnejši potres. Ubitih je bilo takrat 150.000 oseb (samo v Tokiu 80.000), ranjenih pa 300.000. Hiš je bilo porušeni 316.087 in dve tretjini dvanajst milijonskega prebivalstva prestolnice sta ostali brez strehe.

Katoliška cerkev

s Z njimi trpimo... Te dni je izjavil sveti Oče sledeče: Vsak dan se pri sveti maši spominjamo Rusije. Niti en dan ne izpustimo nekatere dežele iz spomina. Molimo za njene duševne in vrnike. Z našim Gospodom Jezusom potujemo našo službo božjo v Rusiji. Vsak dan prehodi Jezus z nami vse kraje od Minska do Vladivostoka in od Tiflisa do Sotovjetskih tokov.

s Drobiz. 10.000 organiziranih katoliških duhovnikov je stopalo v veličastnem sprevodu v Monakovem ob priliki slovesne proslave 10 letnice obstoja katoliške akcije. — Začetkom ju-

lija 1933 bo kongres katoliške mladine v Pragi. Katoliški in mladiški pokret na Češkem kaže zelo lepe uspehe. Katoliška tebevdna organizacija Oreh šteje 113.490 udov in je po svoji moči že nadkrnila socialistično tebevdno organizacijo ter zavzema drugo mesto v češkoslovaški republiki. — V zvezi katoliške mladine na Poljskem je organiziranih 250.000 katoliških poljskih mladencev. Vesela številka — Na Madagaskarju je umrl episkopski vikar iz Fort Dauphina, Jakob Crouzet, star 83 let. Bil je 41 let škof in domačini so mu rekli samo: moški se umre. Pod njim je deloval nepozabni slovenski misijonar, brat Jožef Obreza.

Italija

s Drobiz. Po Krasu se snujejo krožki bivših italijanskih topničarjev. — Gorelo je na Občinah pri Trstu in sicer v hiši stotnika Richarda Alessio. — V napajališču je utonila 20 letna Marija Damiani v Pičnu pri Pazinu. — V Košanah v Brdih so ustanovili podružnico »Zelenega križa«, ki se bavi s prevozom bolnikov v goriško bolnišnico. — Voz je zdrobil lobanjo 44 letni Karolini Štrukelj iz Kanala. — V Gorici je umrl inž. Jaroslav Sošola, bivši ravnatelj idrijskega rudnika. — Rimski denar, ki so ga našli 13. decembra 1932 v Ajdovčini, je goriški prefekt Nikolaj Trotta poklonil goriškemu muzeju. Denarja je več vrst, in sicer novce cesarja Hadrijana (117—136), manjši novci Klavdija II. (269—270), nadalje novci Konstanca II. (323—364), bakren novci Konstanca (338—350) in končno benečanski novci doža Antonio Priuna (1618—1632). Italijani zatrjujejo, da je današnja Avstrijska nastala iz rimskega Haidovium.

Avstrija

s Razzo. V Vrhu, kotu je odpotoval v večnost 89 letni Primož Mlečnik. — Umrl so Lučinova Urša iz Večne vasi, mlada Isla iz Strpne vasi, Kašnikova stara mati iz Senihela in dolgoletni Črčejev hlapec z Blata. — Ogenj je uničil hišo z gospodarskim poslopjem Pojovcu v Tohanju. — V St. Lenartu pri Sedmerih studencih je te dni preminula »Krofla«, žena bolj slabega uma, s kalero so strašili otroke. — V Svečah je odšel v večnost dolgoletni gospodar kmetije Peter Partl. — V Zelezni kapli so priredili igro »Vrnitev«. — V Svečah je pevka prireditev zelo lepo uspela. — V Loga vasi so šentjakobski igralci predstavljali igro »Tri sestre«. — V Búčvi je bil v januarju in februarju kuharski učitelj Ubelstnik so bile izključno Slovenke, ki nemščino že obvladajo. Zato bi bilo prav, da bi se bila vršila prireditelj v slovenskem in ne v nemškem jeziku.

Belgija

s Davek na kapital. Velike finančne težave pravišja Belgija, kjer so vsadniki že štiri mesece brez plačil. Najprej je vlada odločevala izdati ministrskom namesto denarja posebne bonde, pa je to opustila, ker so se uradniki uprli, češ, da izgube na ta način v javnosti ves kredit. Po čezno komisiji pri finančnem ministru je dognala, da so državne blagajne prazne in da je izplačilo uradnikskih plačil nemogoče. Vendar je sklenila, da se izplačajo

protjмки oficirjem in policijskim nameščencem, da bi bil s tem rad v državi zagotovljen. — Komisija predlaga dalje, da se odpravijo stipendije, vsa dnevniarska mesta, sploh vsi izdatki, ki so služili dejansko le strankarskim namenom vladne večine. Politika je na Bolgarskem za premmoge poklic, od katerega se mora dobro živeti. Končno komisija predlaga kot najbolj učinkovito sredstvo za omiljenje krize obdavčenje velikega kapitala z izredno doklado.

Spanija

» Povod se najdejo bele vrane. Službeni list škofjskega ordinariata v Grenadi na Špankem poroča, da je bil izobčen duhovnik Lopez Doraja, bivši dekan grenadskih katedrale in zdaj poslanec ustavodajne skupščine. Omenjeni duhovnik je glasoval za zakon o razporoki, ki ga je avstrijavil sedanj republiški režim, prištevaje se k neodvisnim republiškim. V zadnjem času so ga cerkvena oblastva večkrat povarila, toda na ta sverila ni nič dal, zato je škof segel po radikalnejšem sredstvu.

Belgija

» Socialistično pojmovanje svobode. Da hočejo socialisti svobodo samo zase, drugim jo pa ne privoščijo, kaže Belgija. Te dni je namreč socialistični senator De Graeve zahteval, naj se duhovščini, ki prejema podporo od države prepreči delovanje v strokovnih in političnih društvih. Člani rdečarskih in drugih svobodomiselnih organizacij, ki tudi prejema državno podporo, pa se lahko udejstvujejo po mili volji. Katoliški duhovščini nagobčnik, to je geslo vseh vrst svobodomiselnicev sveta. Zato je imel prav Masaryk, ki je dejal: Katoličani bodo imeli toliko svobode, kolikor si je bodo priborili.

Amerika

» Dalekosežen sklep parlamenta. Ameriški kongres je po dolgem posvetovanju sklenil, da se podeli novoizvoljenemu predsedniku diktatorska (samodržka) moč v svrhu uravnoteženja državnega gospodarstva in preureditve državne uprave. Roosevelt upa, da bo v dobi dveh let rešil ameriško gospodarstvo propasti. Dana mu je moč, ki je še ni imel noben ameriški predsednik v mirni dobi. Samostojno bo odločeval o plačah državnih nastavljenec, o pokojninah in drugih državnih obveznostih. Znano je, da si je skušal izposlovati enako pooblastilo tudi svoječani avstrijski kancler Ender, a je pri tem podlegel. Ameriko se je stajevalo kot vzgled demokratično urejene države in zato je tem značilnejši ta njen korak.

Drobne novice

Za 30.000 se je zmanjšale od leta 1923 Mevilo ogrskih fidov.

206.000 pengov za siromake so nabrali v preteklem letu v madjarski Budimpešti.

Hitler se sestane boje z Mussolinijem na koncem marca v Rimu.

75 milijonov mark nemškega posejila pomanja Hitler Avstriji, če bi se odrekla vsakega sodelovanja s Francijo.

Vsi levničarski listi so prepovedani v Romuniji.

37.969 milijonov čeških kron znašajo državni dolgovi Češkoslovaške.

Skraj 7 milijard dinarjev prislanjklajša izkazuje angleški proračun za bodoče leto.

8

KAJ JE NOVEGA

Zahteve jugoslovanskih žena

Dne 3. marca 1935 je imela Zveza jugoslovanskih žena v Belgradu zborovanje, na katerem se je vodila razprava o zakonskem osnutku o pobujanju spolnih bolezni, ki ga je predložilo skupščinsko ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Gospa Peleš se je z vso odločitvenostjo zavzela za to, da se v naši državi prepreči vohenje raznih »mis« (najlepših lepotic), ker so take vohence za žene globoko poniževanje. Mnoge žene propadajo baš radi tega. Imamo pa še žalostnejši pojav, da so gotovi krogi pričeli svajati lepoticne tekme tudi za otroke. Mi nočemo v Jugoslaviji nobene »mis«, tako nadaljuje ga. Peleš, ampak hočemo čisto in preprosto ženo.

Gospa dr. Atanaskovičeva je navedla žalostne slučaje po raznih ustanovah, ko so posamezni šefi raznih oddelkov stavliali mladim dekletom, ki so prosile za sprejem v službo, nemoralne zahteve.

Nato je govorilo še več članic Jugoslo-

vanske ženske zveze, ki so govorile za to, se za ohranitev morale uvede posebna ženska policija, da se prepove dnevnemu časopisju oglašnem delu pripašati razne nepravne oglase, da se uvede najstrožja filmska cenzura, da prepove časopisom pisati po cele kolose nemoralnih dogodkih, da se osnuje fond pravo vzgojo naroda, da se zapro vsi barji prepove nastopanje raznim artistkam (gotovo igralkam dvomljive vrednosti), ki so v vsakem slučaju povod za razuzdano življenje in le spolnih bolezni. Končno govornice naprosile merodajne činitele, da z vso strogostjo zabijajo nastopajo proti raznim trgovcem z belim krogom. Na koncu je bilo sprejetih več sklepov, bodo predloženi narodni skupščini in senatu.

Jugoslovanska ženska zveza v imenu svojih 450 društev, ki so raztresena po vsej kraini, naproša skupščino in senat, da sprejme predloženi osnutki.

Osebne vesti

d Zlato poroko sta prasnovala v Mirni na Dolenskem g. Anton Solar in njegova žena Ana. Bog ju živi še mnogo let!

d Sedemdeseto leto svojega življenja je dopolnil te dni kmet Franc Zupe pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. Bog ga obrani še mnogo let!

d Za gornata Mestne hranilnice ljubljanske je bil imenovan senator g. Ivan Hribar. Dosedanji upravni odbor je bil razrešen.

d Razrešen je bil časti občinskega odbornika g. Ivan Lovšin, župnik v Planini pri Raketu. Na njegovo mesto pride posestnik Anton Kolar.

d Razveljavljeni so ukasi, s katerimi so bili odlikovani Janez Kalan, duhovni svetnik v Ljubljani, z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje; Ivan Avsenek, industrijalec v Ljubljani, z redom Jugoslovanske krone V. stopnje, in Josip Kardinar, upokojeni profesor v Celju, z redom sv. Save V. stopnje.

Kadar gre za zavarovanje, potem odne in domala slovenski

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani, nasproti glavnega katodora

zavaruje: požar, vliem, nezgode, ismatvo, steklo, avtomobile, zvonove, življenje na vse možne načine in posmrtninsko zavarovanje Karitas

Pojnabila dajejo zastopniki, ki so v vsaki fari, ali glavna pisarna v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 19

Zaupnico vladi je izrekol španski parlament s 170 proti 130 glasovom. Močna manjština!

Oficirji in nastavljeneci ministrstev v Holandiji ne smejo biti člani socialnodemokratičnih organizacij.

Japonci so zasedli Čengle, glavno mesto kitajske džeholske pokrajine.

Mnogo nemških komunistov je zbežalo na Poljsko.

50 let je minulo 14. marca, odkar je umrl Karel Marks, ustanovitelj znanstvenega socializma.

d Gospod Ivan Rekar, trgovec s špencami v Kranju, razglša, da on ni tisti Ivan Rekar, ki je bil pred državnim sodiščem v Belgradu kot priča proti g. Brodarju in tovarišem.

d V molitvah se pripravljajo nevarno obelg. Josip Plantarič, kanonik v Novem mestu.

d Radi ureditve taks za šolnino se je medil te dni v Belgradu rektor slovenske univerze g. dr. Matija Slavič.

Domače novice

d Okrog kmetijskega doma. Vrtnarstvo: Ko sneg skopni, prezračimo, oziramo odkrijemo vrtnice, cvetice-trajnice, grmičje. Vendar naj bodo veje za kritje v bližini, da se te rastline vnovič zavarujemo za slučaj večjega mraza. Artičokam, ki so pogmale brstiče, te ob ščipnemo in damo v lončke. Polneenje gnojil se nadaljuje. Ko izgine sneg sadimo prasto grah, bob, čebulo, črni koren in petrič. Okroglozrnati grah je manj občutljiv kot dolgasti. Sedaj je treba že pripraviti tako na no holandsko toplo gredo za silenje kumar in melon. Na prazna mesa, kjer manjka ena ali druga rastlina, sejemo mesečno redkvico. Zivinore: a: Mlada živina mnogo trpi na di uš. Največ jih je ob gobcu, tilniku, krta na koncu repa. Za zatiranje uporabljamo bak, mazavo mlo in lizol. Na 1 liter vode 5 gramov tobaka in 5% lizola. Umivanje je petih tednih ponoviti, ker gnide po prvem umivanju še niso uničene. Pred mažo je treba žival na napadanem mestu ostriči, dlake p

10 delavcev je bilo ubitih vsled neke ne sreče v sovjetskem rudniku na Spitzbergju.

Zaščito čevljarske obrti pred valedinsko strijo so uvedli na Poljskem.

Veliko presenečenje v evropskem gospodarstvu je povzročil padec danske krone.

Vse komunistične poslance, mnogo socialistov, vsega nad 5000 oseb so hitlerjevci prevolitvami zaprli v Nemčiji.

Iskrižen je bil v Parizu Piccauer, odlični tenorist dunajske opere, ker je pel po italijansko.

35 komunistov so zaprli v grških Atenah

veda sežgati. — Poljedelstvo: Sneg, kirom mokrata ovirata delo na polju, zato je zdaj še vedno pripraven čas, da vozimo ob bličkej ugodnem vremenu na travnike gnojil. V kleti, če že nismo, krompir pregledamo in preberemo. Kleti zračimo. — V vinogradu nadaljujemo z rezjo. Rez se ravna po kraju in zemlji. Pazimo na rodovitni lesk koge za cepljenje jamljemo od rodovitnih trsov. Povečamo po 100 komadov ter damo v vsako klet 20 cm. globoko v pesek. — Sadjarstvo. Skropimo sadno drevje z 10% borinom ali pa s 15—20% žveplenoapneno raztopino, kateri dodamo 1 kg galice. Dobra je tudi Teobaldova mešanica: 10—15 kg žganega vina, 5—6 kg 40% kalijeve soli, 0,5 kg vode in 100 litrov. Drevje, ki je zaostalo, ali ga je pomlil sneg, pomladimo tako, da mu prikrajamo veje za četrt do pol dolžine. Drevje, ki je v rodni, precepimo s sortami krajevnega izbranih. Ali je že vse pripravljeno za sajenje dreves? Jame, koli, kompost itd.? Zdaj še vedno lahko nadaljujemo z gnojenjem sadovnjakov. Najmo drevesom hrane, hvalečna nam bomo za to! — Kaj pa kokošjereja? Ali ste jo poizkusili na zadnjič enkrat opisani način prisiliti kokoš k valenju? Prosimo, poročajte o uspehu, pa tudi o morebitnem neuspehu!

d 250 gospodov broječe odposlanstvo iz Slovenije, pod vodstvom bivšega primorskega poslanca in sedanjega senatorja dr. Gregorina je s posebnim vlakom odpeljalo pretekli teden v Belgrad, da zagotovi zvestobo Nj. Vel. kralju. Kralj je odposlanca prijazno sprejel in jim na kratko zahvalil. Zvečer se je udeležilo odposlanstvo v oficir. domu prijateljske večerje, na kateri so bile izrečene razne nagrade. Župnik gospod Barle je med drugim povedal, da vsa pota naše države peljejo v Belgrad in nobena pot ne drži v Rim. Slovencem, ki se na zemljevid dobro razumejo, to dejstvo neznano. Upoštevajo ga danes prav tako, kot se ga tedaj, ko ga nekateri drugi niso.

d V vsej jugoslovanski provinciji Družbe Jezusove je 77 patrov, 48 klerikov in 67 bratov-laikov, skupaj 192 članov. V vsej provinciji ni niti enega španskega jezuita.

d Oddaljenost stavbe od železniške proge. Ministrstvo je izdalo predpise o tem, koliko morajo biti oddaljene stavbe v mestih in vasi od železniške proge.

d Proračuna puške obzina je odobren in bajje zagotovljeno tudi posejka za izvedbo kanalizacije in napravo vodovoda. Z delom bajje prično že spomladi.

d Staroslovenske službe bošje so opravili greboški uniatski duhovniki preteklo nedeljo cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Ob tej priliki je rasno prepeval njihov Ciril-Metodov cerkveni pevski zbor, ki je priredil prejšnji večer v sklopu prav dobro uspel koncert staroslovenske cerkvene pesmi.

d Volitev delavskih poverjenikov je bila rudniku Kreki pri Tuzli. Zveza rudarskih delavcev je dobila 746, narodnjakurji pa 97 glasov.

d Dve popolnoma razviti glavi. Pri kmetu meku pri Sv. Jerneju pri Ločah je krava poglala tele, ki je imelo dve popolnoma razviti glavi, ki sta bili na tilniku skupaj zraščeni. Tele je prišlo že mrtvo na svet, in sicer z nemi naprej. Krava je veliko trpela, a se sicer pokvarila.

d Ljubljanski trgovci se sberovali v Ljubljani dne 5. marca. Predsedoval je načelnik g. regor. Izpogovoril je v imenu industrijcev

in veletrgovcev g. Knez, ki je poudarjal, da je treba del oblasti izročiti v roke gospodarskim krogom. Pripraviti se bo treba, je dejal g. Knez, na čas, ko bodo merodajna stanovska zastopstva. Prihodnje leto bo 100 let, odkar so si ljubljanski trgovci ustanovili svojo organizacijo. Davčna obremenitev je preobčutna, zakaj samo lani je bilo uvedenih 23 novih davščin. Število trgovin v Ljubljani pada: v začetku leta 1931 je bilo v Ljubljani 1368 trgovin, leto kasneje 1290 in v začetku tekočega leta satno še 1058. Zbor trgovcev se je ostro obrnil tudi proti zadržam in krošnjarjem ter poudarjal, da plačajo ljubljanski trgovci letno nad 30 milijonov obinskih in banovinskih davščin. V tem pogledu naj dodamo svoje skromno mnenje, da teh milijonov prav za prav ne plačajo gje. trgovci, ki vsak davek in vsako doklado prelože na ramena odjemalcev.

Vam je
potrebno spomladansko zdravljenje s
Planinka-čajem Bahovec
ker čisti kri, jo osvežuje in razredčuje. PLANINKA-čaj izločuje iz telesa vse tuje materije in škodljive strupe in tako obnavlja celi organizem. Začnite tudi Vi še danes s 6—12 tedenskim pomladanskim zdravljenjem!
Zavej PLANINKA-čaja Din 20— v lekarnah.

d Za nove ljubljanske letališče je dovolil finančni minister 960.000 Din. Z zgraditvijo letališča bo postala Ljubljana važna postaja tudi za mednarodni zračni promet.

d Zveza je bilo odpuščenih 200 delavcev v državnem rudniku v Kreki. S tem je površeno število tamošnjih brezposelnih na 7000.

d Pred snižanjem obrestne mere v Ljubljani? Zadnja posvetovanja denarnih zavodov v Ljubljani so se pečala tudi z vprašanjem obrestne mere. Kakor čujemo, nameravajo banke in regulativne hranilnice znižati obrestno mero za vloge od sedanjih 5, oziroma 6% za vezane vloge od 1%; za prav toliko pa naj bi se znižala tudi obrestna mera za posojila.

d Tudi rdeče kravate so prepovedane. — »Delavska politika« poroča, da je okrajno načelstvo v Laškem z odlokom št. 1442—1 z dne 22. februarja kaznovalo z denarnimi kaznimi, oziroma z zaporom od 1 do 2 dni več delavcev iz Trbovelj in Hrustnika, ker so nosili rdeče kravate. Okrajno načelstvo je mnenja, da so rdeče kravate izzivanje.

d 112 delavcev, stalnih rudarjev s številnimi otroci, je odpustilo vodstvo rudnika v Hudi jami. Premožnejši so pa bajje ostali še vedno v službi.

d Postojnska dekanija je bila te dni tudi v cerkvenopravnem oziru ocepeljena od ljubljanske škofije in končno priključena tržaški škofiji. Do sedaj je bila ta dekanija upravljena od goriskega nadškofa.

d Več obelanj na tifusu se je pojavilo v mariborski okolici.

d Podpore za telesno vzgojo naroda. Na predlog ministra za telesno vzgojo dr. Hanžeka je vlada 2. marca sklenila dati podpore med drugimi sledečim društvom: Sokolskemu društvu: v Slovenjgradu 5000 Din, v Središču ob Dravi 5000, v Mengšu 5000, v Dolenji Lendavi 3000, v Ribnici na Dolenjskem 1000, v Kočevju 1000, v Koprivniku 1000 Din; sportnim društvom: SK Kamnik 1000 Din, ASK Primorje v Ljubljani 1000 Din, SK Trbovlje 1000 Din, SK Triglav na Bledu 1000 Din in podružnici SPD v Kranjski gori 500 Din ter podružnici SPD v Zagorju 500 Din.

d Domače klanje še vedno dobro uspeva. Z Ježice poročajo, da se posebno obnese klanje telei. Danes naši mesarji plačujejo teleta po 4—4.50 Din za kg. žive teže. Vsak, kdor je danos sam zaklal tele, ima čistega dobička gotovo nad 100 Din, poleg tega mu pa ostane še nekaj za dom. Pa tudi klanje krav se prav dobro izplača.

iz naše prestolice

d K smrti Nastasa Petroviča. Pogreb umrlega srbskega politika, pristaša iskrenega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, se je vršil zadnji četrtek v februarju.

d Slovesno je bil umeščen 5. marca kot novi župnik najstarejše belgrajske župnije Kristusa Kralja g. dr. Matija Petič, dosedanji profesor na bogoslovju v Djakovu.

d Dve vrši petdesetakev. Srebrniki po 50 Din so se skovali deloma v kovnici d. d., Belgrad, deloma pa v angleški državni kovnici v Londonu. Da se bodo oboji srebrniki med seboj ločili, je belgrajska kovnica postavila pod kraljevo sliko z majhnimi črkami besedo »Kovnica A. D.«, medtem ko ni angleška državna kovnica ničesar napisala pod sliko. Tako bodo v bodoče v prometu srebrni petdesetaki z napisom »Kovnica A. D.« pod kraljevo sliko in brez tega napisu.

d Nekaj številk e kina. Lani je bilo izvoženih iz inozemstva 440 zvočnih filmov (nemih niso uvažali) v dolžini 540.152 m, največ iz Nemčije 199 v dolžini 313.382 m, in Amerike 227 v 201.788 m dolžine. Nadalje je bilo v teku leta 1932 izdelanih 282 filmov v dolžini 61.726 metrov doma. Od tega je bilo 265 nemih s 55.551 m in samo 17 zvočnih s 6175 m dolžine. Skupno smo imeli lani v naši državi 356 kinematografov (od tega 184 zvočnih in 154 nemih), v katerih je bilo 90.548 sedežev in 1490 stojšč. Največ kinov odpade na donavsko banovino s 121 (od tega 56 zvočnih), na savsko 62 (36) in dravsko 47 (od tega 31 zvočnih). Največ kinov ima Belgrad: 11, slede: Zagreb 9, Sarajevo in Osijek po 4, Ljubljana, Novi Sad, Skoplje, Split, Vršac, Pančevo in Ruma po 3. V Sloveniji imamo še nadalje po 2 kina v Mariboru, v Mostah pri Ljubljani, v Kočevju, v Kranju, v Trbovljah in v Skofji Loki. Skupno so vsi kinematografi v državi prodali 1931. sta 12.035.000 vstopnic, lani pa se je število prodanih vstopnic zmanjšalo na 11.834.500. Med njimi pa moram omeniti, da gre ta padeč predvsem na račun dražjih sedežev, dočim je nasprotno prodaja cenejših sedežev narasla (nižje kot 8 Din) od 6.223.000 na 6.848.000.

d Ugodnosti, doletene na železnicih za kapitališča in letovišča, je priznal prometni minister tudi Tržiču in Sv. Anli.

Naročajte »Domoljuba«!

d Nove železniške cene za prevoz blaga na jugoslovenskih železnicah stopijo v veljavo dne 1. maja 1933.

d **Boj z volkovi.** Pojetejnik Brkovič iz Prijepolja v Bosni je potoval s svojimi prijateljem Čatovičem iz Bjelopolja v Prijepolje. Ko sta šla skozi vas Bare, se je naenkrat pojavil pred njima najprej en volk, za njimi pa celo krdele volkov, ki so se udarili proti tej dvojici. Brkovič in Čatovič sta izvlekla revolverje in sta pričela streljati proti volkovom. Lačne zveri pa se za to niso zmenile ter so se vedno bolj bližale obema. Ko sta uvidela to veliko nevarnost, sta Brkovič in Čatovič stekla sukaji, jih nataknila na debele palice ter sta kričev in streljajoč korakala proti volkovom. Na njihove krike in strele so pritekli bližnji kmetje in pastirji ter jim priskočili na pomoč. Šele, ko so videli toliko ljudi, so se volkovi umaknili v gozd.

d **Jugoslovenske tramvajske proge.** Iz tozadavnega letopisa za 1929 posnemamo, da je bilo v državi osem mest s tramvajem, katerega proge so imele dolžino 121,6 km. Na teh progah je vozilo 286 motornih voz s 3162 sedeži in 154 priklopnih voz s 3068 sedeži. Število prepeljanih potnikov je znašalo tega leta 85,9 milijonov, od tega največ v Beogradu, 53,8 milijonov, v Zagrebu 26,9 milijonov, v Sarajevu 11,3 milij., v Ljubljani 2,86 milij., v Novem Sadu 2,3 milij., v Osijeku 2,7 milij., v Subotici 1,5 milij. in v Dubrovniku 76.000.

— **Karitas.** Na število povpraševanje sporočamo, da nikakor ne moremo ob pristopu v «Karitas» vstati v račun pri samopomočih vplačanih zneskov. Ne pošiljajte nam polje katerekoli samopomoči, ker so iste za nas brez vrednosti. Sprejemamo samo zdrave osebe, ki se morajo v pristopni izjavi lastnorčno podpisati. «Karitas», posmrtniško zavarovanje, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Med brati Hrvati

d **Osvobodjeni Sušak.** Dne 2. marca so svečano praznovali 10letnico osvobodjenja Sušaka, ki ga je 20. novembra 1918 zasedla italijanska vojska.

d **222 cm je visok leta 1912 rojeni** trgovski pomočnik Janez Schlichter v Velikem Beckereku. Zdravilni mešaji, da bo ob 24. letu starosti gotovo dva in pol metra visok. Tako bi bil Schlichter gotovo največji človek na svetu.

d **Ne navaden samoumor.** V vasi Poljanah pri Bjelovaru se je te dni zgodil nenavaden samoumor. Premožni posestnik Nikola Selak je doma vzel sekiro in odšel do bližnjega ribnika. Najprej je razsekjal led na ribniku, nato pa se je slekel do nagega in skočil v vodo, kjer so ga pozneje našli mrtvega.

d **Legitimacije s slike** morajo imeti vsi prebivalci nad 15 let stari v okrajih Benkovac, Preko, Biograd, Šibenik, Knin in Korčula. Prav tako si morajo nabaviti potrebne izkaze tudi tujci, ki se slučajno mude v imenovanih krajih. Take je odredila, kakor poroča «Christl. Volkszeitung», banska uprava v Splitu.

d **Mladina ne sme v gostilno.** Zupan v Rarabuču v Vojvodini je odredil, da mladeniči izpod 15 in dekleta izpod 14 let sploh ne smejo v gostilno. Prestopke bo županstvo kaznovalo z 200 Din globe.

d **Za jezuite.** Proti predlogu, da se izžene jezuiti, se je dvignil v vsej jugoslovenski katoliški javnosti silen odpor. Na tem mestu naj omenimo same sledečo znanljivost: Iz Travnička, kjer imajo jezuiti svojo gimnazijo, je odšlo v Beograd odposlanstvo meščanov pod vodstvom muslimanskega učitelja, ki je zahteval, da se jezuiti izženejo. Jezuiti pa so se odrekli in se vrnilo v Travnik. Jezuiti pa so se odrekli in se vrnilo v Travnik.

IGNACIJ NAROBE, TAPETNIK, GOSPOSVETSKA CESTA SKEV. 16 (PRI LEVU).

slanca g. Omera Kajmakoviča, da protestira pri merodajnih krogih proti predlaganemu izgonu jezuitskega reda.

d **Hladna jutra — hladni večeri,** znana pesem o spomladini in jeseni, ki se pe da popolniti še z besedami: danes prehlad, jutri pa kašelj. Proti prehladu vzemite Aspirin, proti kašlju pa Kresival.

Nesreče

d **Požar je uničil** leseno hišo Franca Sušnika na Godiču pri Kamniku.

d **Zidanka je pogorela** v Trški gori gostilničarju g. Grobovsku iz Novega mesta.

d **Ker se je sezal** v šolo v Št. Vidu pri Stični je hodil 11 letni deček Alojzij Berčon, doma iz Poljan pri gori Obolno, s katere se Ljubljana vidi. Pred tremi tedni je prišel zopet v šolo, kamor ima dobri dve uri. Tedo obuvale ga je pa očutilo, zato se je deček domov grede sezul in baz šel po mrzlem snegu. Zaradi tega so mu noge strpale, hudo se je prehladil. Dne 28. februarja je pa revež umrl.

Ob slovesu. Tomišeljski župnik č. g. Fr. Z. nje, ki odhaja na novo mesto v Crmošnjice, v krogu tomišelske mladine.

d **Razne nezgode.** Pri padcu si je zlomil nogo 51 letni delavec Franc Janežič iz Švice pri Dobrovi. — Pri smučanju si je zlomil roko 48 letni ključavničarski vajenec Silvester Jurman iz Ljubljane. — Dva prsta je odtrgal stroj Antonu Kremenčarju v ljubljanski Kobinski tovarni. — Nogo si je zlomil 54 letni Martin Bukovec, posestnik sin iz Velike doke. — Ko je nakladal hlode, si je hudo poškodoval nogo 20 letni delavec Anton Drobnič iz Grosupelja. — Pri padcu na zmrazjenih tleh si je zlomila nogo v členku 22 letna Terezija Horvat, pos. hčič iz Spuhlje pri Ptuj. — Po šipi je udaril in si močno prerezal žile 24 letni natakhar Josip Plevnik v Ljubljani. — Nogo si je zlomil na smrtili cesti 12 letni kretnikov sin Franc Strah v Trzinu. — Ker ga je palnil sončenec, je dobil resne poškodbe na glavi 14 letni posestnikov sin Ivan Jančar iz Sapa pri Šmarju. — Pri smučanju si je zlomila nogo Reza Husar v Guštanju. — Pri delu si je zlomil nogo 27 letni Josip Otovičar iz Martinjaka pri Cerinici. — Pri telovadbi je padla in si zlomila desno ključnico 42 letna Dragica Dežutelj iz Kosez. — Pri sekanju drv si je odsekala kazalec na roki 17 letna Terezija Kopar iz Metle

vasi pri Ježici. — Težka kepa premoga je padla na nogo in jo zlomila 36 letnemu rudarju Francu Heferlu v Kočevju.

Novi grobovi

V Skofji loki je umrla uršulinka sestra Helena Bizjak. — V Ljubljani je preminula uračnica Marija Hafner. — Prav tam je odšla v večnost Katarina Schiller. — V Javorju pri Dobrunjan je izdihnil 84 letni Jože Smrekar. — V Smledniku je zapustila solzno dolino Katarina Lombardo. — V Skofji loki je mirno v Gospodu zaspal bivši pisarniški ravnatelj na Grmu Anton Lapajne. — V Ljubljani je zapel mrtvaški zvon 97 letnemu Matiji Briškemu. — Na Mamolu v župniji Polšnik je za pljučnico umrla Petričeva mama. — V Grajski vasi je preminul čevljarški mojster Avgust Drča. — V Radovljici je zapustil solzno dolino gostilničar Janez Štiherl. — V zavetišču sv. Jožeta v Ljubljani je odšel po večno plačilo 82 letni Josip Balič, upokojeni nadučitelj iz Št. Petra pri Gorici. — V Šmarci je zaspal v Gospodu kovaški mojster Janez Jerman. — V Ljubljani je umrla zasebnica Marija Bavdek, roj. Kružna. — Prav tam je preminula Zofija Petretič. —

Na Brezovici je mirno v Gospodu zaspala Marija Petrič. — V Slovenskem Javorniku je odšel po plačilo v večnost Martin Bručan. — V Ljubljani sta umrli Jakobina Lunkež in čevljarški mojster Ivan Zamjen. — V Zapužah pri Lescah je izdihnil trgovec in posestnik Gabrijel Eržen. —

Razno

d **Zaveljo nastopa proti Sokolu** je bil pogojno obsojen na mesec dni zapora in 500 Din globe kapitan g. Jožef Kranjc od Sv. Ruperta.

d **Zaščita države.** Dne 28. februarja 1933 je bila na dvorišču uprave beograjskega mesta izvršena smrtna kazen nad Rajtkom Randjelovičem iz Borova, ki je bil z obsodbo državnega sodišča za zaščito države z dne 13. februarja 1933 obsojen na smrtno kazen, ker je bil član in je po nalogu teroristične organizacije «Zapadna pokrajina» v Sofiji položil 11. septembra lanskega leta dva tempirana peklenška stroja v vlak Beograd—Niš, da bi s tem napravil atentat na ljudi in javne prometne naprave. — Barometer. Pisem pod tem naslovom ne pošiljajte «Domoljuba», ampak naravnost na naslov predstojnika Barometer, Ljubljana. Poštati predal 18.

MED BRATI V TUJINI

Pozdrav iz Francije.
(Fontoriel.)

Sprejmi, dragi »Domoljub«, najlepše pozdrave od svojega starega naročnika, ki živi v Franciji. Nimam ravno kaj posebnega poročati. Saj veste, kdo zdaj svet vlada! Krizal Hvala Bogu, da imamo tu vedno delo in vsaj skromen zaslužek. Tudi francoske službe božje se lahko in radi udeležujemo. Duhovniki so z nami zelo ljubezorni. Vsakdo, tudi tujec dobi svoj sedež v cerkvi. Ne veste, kako lepo se tukaj ljudje v cerkvi obnašajo. Nič ni tistega grdega obnašanja, šepetanja in oziranja, kakor v starem kraju marsikje. Človek v tujini do dobra spozna, kaj je človeku cerkev in katoliška služba božja. Povsod in doma, kamor prideš! Iskreno pozdravljam vse čitatelje in čitateljice »Domoljuba«. — Franc Knaus.

Pismo iz Amerike.
(Eveleth Minnesota.)

Dragi Domoljub! Zopet ti želim poročati. Sicer ne vem Bog ve kaj dobrega, pač pa vsaj nekaj. Zadajš sem poročal o izidu drž. volitev in slabih gospodarskih razmerah v času neusmiljene nepresije. Kakor znanu, amer. predsedniki zasedajo svoje »stolčke« dne 4. marca, malo prej pa tudi novi kongres. Ameriški narod sedaj nestrpno čaka, kako bodo »furalic« novi »turmanic«. Upati je, kakor se tudi sliši in bere po časopisih, da bodo vsekakor bolje, kot pa sedanja Hooverjeva vlada, katera ravno sedaj leži v smrtnih vzdihih ter se že čuje njen mrtvaški zvon. Čuje se, da bo v bodoče bolje. Posebno listi kričijo, da bo odpravljen 18 amendent na listi prohibicija. Jaz sem sicer prišel v Ameriko na »suho«, kar pa nikakor ni resnici odgovarjalo. Dežela je bila mokra, je in bo do sodnega dne, februaru so in še mislijo »suhati«, da je suha. Ti možje le prebivalstvo izkoriščajo s tem, ako koga zasačijo, da krši ta zakon, mu naložijo velikansko kazen in tudi zapor. Mnogo kršilcev pa je, ki ravno s tem služijo borni koček kruha, da preživijo svoje lačne otročice. Tu navajam slučaj, ki sem ga sam bral v časopisu: Zena-vdova se je pečala s kuho ženja ter ga za male cente razpečevala, tako da je rešila lačno dečo, 6 po »vevilu, pred poginovo. Te so zavohali možje postave, artilrali so ubogo mater in jo

zaprlil za dve leti. Kako se potem počutijo taki, za delo še nesposobni otroci, lahko vsak sam zna. Listi kričijo, da ne bo dolgo, ko bo spet »smokro« v Ameriki. Koliko bo pijače in kako bo spet »luštnoci! Jaz sem mnenja, da bi bilo bolje kričati prej za denar in delo, kot za pijačo. Da pa ne pozabim omeniti, moram besede drugam obrniti: Tu na Evelethu nismo kar tako! Če so slabi časi, si znamo kolikor toliko pomagati, da preganjamo vsaj dolgčas v teh dolgih zimskih večerih. V tej zimi posebno dobro deluje Slov. dram. klub. Dne 12. februarja je ta klub uprizoril krasno igro »Pri kapelici«, katera mislim, da je precej znana po vaših

odrih. Tu rojena dekleta, ki niso popolnoma večje slovenskega jezika in ne razumejo, kaj pomeni njih posej v igri, so se tako izurila, da ni bilo poznati najmanjše razlike, ali so tu rojena ali so prišla naravnost iz slovenske kmetije. Omeniti pa moram, da imamo tudi učitelja, ki se posebno razume v tej stroki, namreč M. Preblichca. Udeležba je bila nepričakovano velika in se imamo tudi zahvaliti občinstvu za prispevek, kateri nam je mnogo pomagal v blagajni. Tako se bomo kar naprej pripravili zopet za drugo igro, namreč »Repositev« bo prišel na naš oder takoj po Vel. noč. Vsem bralcem »Domoljuba«, posebno pa domačim želimo vesele velikončne praznike ter jih toplo pozdravljamo. — John Strah, Tony Erjavec, 101 Hayes St. Eveleth, Minn.

Kako se godi našim izseljencem v Franciji

(Poročilo očitveca.)

Naši v tujini pa nimajo le bridke zavesti, da niso doma, ampak v tujini, da nimajo tiste zaslonbe in naklonjenosti pri oblasteh, kakor bi jo imeli doma, ampak imajo v pre mnogih ozirih od tujine le škodo. Kje naj začnem?

Verska škoda. Doma so bivali med ljudstvom, ki je vsaj na splošno še verno, udano Cerkvi in spoštuje svoje duhovnike. Ki posvečuje praznike, ima lepc verske navade in čigar življenje je z vero kar nekako prepojeno. In v tujini! Domačini so sicer v preje označeni pokrajini tudi globoko verni; spoštujejo duhovščino in žive v dobrem verskem ozračju. Toda to versko čuvstvom je opazovati le bolj na kmetih. Ni pa tako po mestih in industrijskih krajih, kjer so naši večidel naseljeni. Verni domačini so tu v veliki manjšini. Večino pa tvorijo tujci vseh narodnosti in ver in never, versko več ali manj brezbrizni, malo se meneč za Cerkev, deloma grozno pokvarjeni.

Kako naj ostanejo naši izseljenci v tej babilonski verski zmedbi in brezbriznosti še verni, udani Cerkvi? Ko se okolica norčuje iz stehernega, ki bi hodil v cerkev, molil in prejemal svete zakramente. Kaj čuda po vsem tem, ako ournezno in začno zanemarjati bogoslužje. Tako sčasoma versko skoro docela opešajo in se za življenje po veri več ne brigajo. To pa veste sami, kako težko se je zopet oprijeti verskega življenja, ako se ga je človek odvadil. Kako težka je pot do cerkve. Kako mučno pričetiti zopet z molitvijo, kako ogromno premagovanje potrebno za prejem velikončnih svetih zakramentov. Tako trpe izseljenci občutno, časih nenadomestljivo škodo na svoji duši.

In pošteno življenje! Niso pogosto najboljši tisti, ki se podajo z doma v tujino. Dobri velikokrat raje ostanejo doma, četudi jim delo in zaslužek popolnoma ne ugaja. Prav radi gredo preko državne meje taki, ki hočejo imeti

RAZNO

Moderni kulturonosi.
Za kulturne in močno izobražene se štejejo razni prevratneži, boljševiki in brezbožniki. Posebno se sedaj pokazuje v Španiji, kjer gospodarijo že nad eno leto. Njihova zasluga je tudi to, da je eden najznamenitejših spomenikov cerkvene arhitekture v Španiji, znamenita sevilska katedrala sv. Julijana v Sevillji kup razvalin in ožganega tramovja. Dragocene, nenadomestljive umetnine so postale žrtev ognja, ki ga je podtaknila zločinska roka brezbožnika.

Označba »frankirana« postnina izvira iz stare francoske besede »franc«, kar pomeni »prostec ali »zastonje.

Ena ameriška. V Totenville, N. Y., živeči Christian Arnesen ima od zdravnikov priznano popolnoma zdravo srce, ki mu utriplje ali bije ravno 60-krat na minuto, oziroma vsako sekundo enkrat. Vsled tega vam lahko pove na sekunde, koliko je ura, ne da bi nanjo pogledal.

† Jerneja Andrejke Mladostni spomini

In vzel sem kredo v roke ter narisal obris Afrike z vsemi izrastki in zalivi, gorovja, jezera, reke, mesta, morja itd. vse je bilo na onih prostorih, kamor jih je Stvarnik postavil. Skoro celo uro sem bil takrat profesor zemljepisja, pristavil in povedal sem marsikaj, kar je moj prednik v razlagi izpustil. Končam, odložim kredo. Doxat preneha s hojo od stene do stene in stopi k deski, na katero sem narisal Afriko. Zasmeha v obeh ni bilo več opaziti; niti enega vprašanja mi ni več stavil. Ko je vse izvire in iztoke rek pregledal, vse prebivalce mest preštel, vse vrhove gor premeril, me je pričo cele šole pohvalil, v svoj »notes« pa je zapisal mali »e«, to je mali »eminenc« (odlika), druga stopnja med gospodskimi redovi; prva je bila »e«, to je: Veliki »Eminenc« (velika odlika). Lahko in brez protekcije bi bil v »notes« zapisal »E«, a tega je morda hotel prihraniti za prihodnji izpit o Aziji. Nekako ponosen je bil Doxat na preobrat, gotovo je mislil, da zori njegove strogosti sad.

Ko je Doxat zapustil učilnico, so me tovariši obstopili in mi toplo čestitali. Franjo Kozjek, sin premožnega ljubljanskega starinarja »Johana Kozjeka« pa je zaklical: »Živio mali eminenc! obsodim ga na pet bokalov nocoj pri Toni Bingo v ekstra sobi!« — Toni Bingo je bila gostilna na »Plazza d'armi« (orožnem trgu) v Tridentu. Tu se je dobilo poceni in dobro jesti in piti. Sem so zahajali naši kadeti na večerjo, kadar jim je to dovolil njihov finančni minister. Tisti večer smo res šli večerjat v gostilno k Toni Bingo v ekstra sobo. Večer-

jali smo laške »bigole« (tenke makarone) s precej mastnim kostrunom. Kozjek je že vedel, zakaj je navsetoval tako večerjo. Imel je zagotovljenih 5 »laterne« izvrstne južnotirolske črne kapljice, ki je zelo ugajala. Pustivši za kratek čas šolske skrbi doma, smo se tisti večer imenitno zabavali. Toni Bingo nam je pridno stregla in sama ni vedela, kateremu izmed kadetov bi dala najprijaznejši pogled. Tudi mene je parkrat ošinilo nekaj takih pogledov, najbrž iz gole radovednosti; hotela si je novega gosta takoj prvi večer dobro ogledati, posebno prijazno pa me je gledala, ko sem ji plačeval »laterne«. Tako smo prav imenitno obhajali mojo prvo eminenco, a odmerjeni čas je hitro potekal; že nas je trobente glas klical nazaj na trpljenja kraj. Vsaka zamuda bi bila za nas zelo huda, zato je vsakdo izmed nas požuril svoje korake, da je prispel pravočasno na grad.

Drugi dan je poučeval prvo uro nadporočnik Wischinka. Vedel je že, da sem včeraj poravnal nekaj zamujene tvarine v Doxatovem predmetu, zato me je vprašal, kdaj hočem začeti s poravnanjem v matematiki? Takoj, gospod nadporočnik! se odrežem in pristopil sem k črni deski. Wischinka mi je narekoval razne naloge iz matematike in geometrije, kratko in dolge ter dal izvršiti različne probleme. Delo sem izvršil zadosti pazljivo in pravilno. Celu uro sva računala. Uspeh je bil tak, da so bili trije zadovoljni: Wischinka, ker sem dobro reševal naloge in na vprašanja urno in pravilno odgovarjal, jaz sam, da sem se zopet ene skrbi rešil, tovariši pa tudi, ker so smatrali moje postopanje za požrtvovalnost, s katero sem jih hotel obvarovati pred slabim redom, ker radi sinočne veselice v matematiki niso bili pripravljani.

Tako sem polagoma zamujene ure in dneve spravil pod streho; do 1. januarja 1871 sem došel tovariše ter

popolno svobodo, nočejo pa biti pod oblastjo ali vsaj nadzorstvom staršev, duhovnikov, svojcev in okolice sploh. Hočejo uživati kar tudi svet lepega in mikavnega, se zabavati, piti čašo opomesti, srečati strastem in neurejenemu nagnjenju in se v tujini v polni svobodi izživeti. Res pridejo v tujino, svobode dovolj, popolnoma so sebi prepuščeni. Tu je več ko dovolj prilike za slabo. Gostilni in vsakovrstnih zabavišče kolikor kdo hoče. Izprižena družba, slaba tovarišija obeta, vabi, sili, sramoti, ako se kdo ne poda. Zasluzek sorazmerno dober, pijača poceni, polno veselje in zabava! Ali si je mogoče misliti, da jih ne bi zagrabili vrtnec življenja in jih potegnili za seboj, znabiti tako, da se nikdar več ne otmejo iz njega. Kaka nevarnost pa tudi za druge izseljence, ki so prišli zdoma dobri in nepokvarjeni! Ali bodo mogli zdržati naval malopridnosti, ki se vanje zaganja? Koliko je junakov, ki bi vsemu temu kljubovali in ostali pametni in pošteni in zvesti dobrim življenjskim naukom, ki so jih prejeli od skrbnih roditeljev, učiteljev in blagih dušnih pastirjev? Mnogi, mnogi se zgube, da jih je žalostno pogledati. V sramoto so svojim rojakom in domovini. Tako tujina dostikrat pokvari dobre priseljence, ki se tam udajo pijači, zapravljivosti, nečistosti, postanejo zarič za delo, delo sploh mrzijo, nikjer dolgo ne ostanejo pri delu, denar trošijo brezsmiselno kadar ga kaj imajo, postanejo nezvesti zakonskim sodrugom v domovini, žive v divjih zvezah, jih raztrgajo pa zopet začno drugje drugje. Zena zapusti moža in pobegne z drugim, mož ženo in si poišče drugje prijačljive, in podobne nagjnostnosti. Nravna zguba, huda in občutna, ki jo je tako težko popraviti! Zidati je tako težko in počasno, razdirati pa tako urno in lahko. Ta rek velja prav posebno tudi v dušnih zadevah. Tujina je reamično velika zguba, vsaj za premožge izseljence.

Tujina rodi dostikrat izseljencem občutno gospodarsko škodo. V domovini je prodal je-lavec vse, kar je imel: hišico z njivo, hišno opravilo, obleko in drugo in se je izselil trdno uverjen, da se domov ne bo več vrnil. Pride v tujino, potroši s seboj prinešeni denar in pa vse, kar sedaj zasluži, kar je komaj toliko, da shaja sproti. Pa uvidi, da se je hudo zmotil. Začne se kesati svojega prehitrega koraka, pa je čisto žal, prepozno. Niti toliko ne more prištediti, da bi zbral potrebno vsoto za potne stroške v domovino. Če mu pa ponuja radnik denar za povratek v domovino, kar se čisto primeri v sedanjih stiski, da tujina ne bi bila prisiljena podpirati brezposelnih inozemcev, se pa sramuje iti kakor berač brezaj. Tako pride ob vse, kar je imel, in ne pride nikdar več na zeleno. Več jih je tudi že izgubilo težko prihranjeni denar v bankah, kamor so ga nalagali, pa so te propadle.

Kolika škoda dostikrat za izseljence v tujini v narodnostnem ozir! Materinski jezik sicer navadno ne opuste in se čutijo za sinove svojega rodu. Dobijo se pa tudi taki, več primerov bi vedel naštet, da naši sploh niso hoteli več slovensko govoriti in se za Slovence priznavati, pač pa za pripadnike katerega drugega naroda. In tako sem doživel časih veliko presenečenje, ko sem slučajno zašel v tako družino, da je začel gospodar ali gospodinja naenkrat slovensko govoriti in je potem priznal, da je naš rojak, dasi ga je imela celo

Zena: Joj, kaj bi se kmalu zgodilo! Otroci so prišli do denarja.

Mož: Veš kaj? Dovolj bo tega skrivanja s kraja v kraj. Ravno preje sem govoril s sosedom Jancom. Naložil ga bom kot on pri posojilnici na Šetni. Tam je varno, posojilnica je močna in novo vlogo bom dvignil, kadar bom hotel.

Zena: Imaš prav! Bova vsaj brez skrbi.

sosesčina, tudi naši ljudje, za drugorodca. Pa sebo, ako je šlo za kako ugodnost za Jugoslavnane, so se nenadoma priznali kot taki mnogi, ki leta in leta zanje nihče ni vedel, da so Slovenci. Pa tudi taki, ki sicer narodnosti ne zavrejo, radi narodnostno omrznejo. Kaje govore tuj jezik, četudi ga ne obvladajo zadoj, naročajo tuje časopise, govore z otroci v tujem jeziku in se ne brigajo, da bi otroci vsečali slovensko božjo službo ali šolo, ako je to tudi mogoče. Otroci so sploh za narod vernoma izgubljeni, vsaj skoro gotovo, izvzemone, kojih starši ne mislijo ostati v tujini dan časa. Temu se ni preveč čuditi. Šola, ulica, cerkev: vse obvladuje tuj jezik. Materinščino sliši otrok le doma, pa se te ne vedno. Domovine znabiti še nikoli ni videl. Ne čuti hrepnenja po nji, ako jo tudi starši še tako lepo in vabljivo opisujejo. Kako naj bo potem otrok narodno zaveden? In temu tudi slovenski duhovnik ali učitelj, ki med njimi bivata, ne moreta docela od pomoči. Le prevelik je vpir okolice, ki v njej živi otrok, da bi se mogel ta izviti njenemu kvarnemu značaju.

Naznanila

n Materinski večer zavoda za zaščito dece in dečjega doma kraljice Marije se vrši dne 8. marca 1933 ob osmih zvečer v dvorani Okrožnega urada, Miklošičeva cesta. Vstop prost. Govori dr. Debevec France o temi: »Kako se jetlika začenja«.

n Godbensko društvo v Domžalah uprizoni v nedeljo 12. marca 1933 ob 15 v svojem domu Finkasovo ljudsko dramo v treh dejanjih »Verigac«. Tokrat je znižana vstopnina na 6, 5 in 4 Din. — Vab. ljeni!

n Duhovna vaje za žene se bodo v Domu Brezmadežne pričele 24. marca zvečer in končale 28. marca zjutraj. Za vas, ki ste vse v skrbah za svojo družino in za vzgojo otrok, so te duhovne vaje namenjene. Spročite svoj prihod na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, poš. Domžale.

bil v tekočem. Ostajalo mi je torej dovolj časa za privatne študije. Seveda ne več med poukom, ampak zvečer v tihi spalnici brez tovarišev, ki so navadno zahajali k Toni Bingo, jaz pa sem ostajal doma, češ, da mi finance ne pripuščajo obiskati zapeljive Tončke, kar je bilo tudi res. Od doma nisem prejemal nobene podpore, svojo dnevno plačo šestih krajarjev pa sem porabil večinoma za šolske potrebščine.

Učil se pa nisem samo doma, ampak tudi v božji naravi. Ob lepih solčnih dnevih sem posebno rad zahajal na breg reke Adiče. Poleg vinogradov in polja se razprostira tukaj tudi precej tesno ob reki vrbovje, jelševje in drugo grmičevje, prepreženo s stezicami. Nekega lepega nedeljskega popoldne sem se podal tja s knjigo v žepu in z namenom, da se bom celo popoldne učil novejšo zgodovino. Izbral sem si miren, senčnat prostorček. Mislim, da se bom mogel tukaj posvetiti nemoteno učenju. Počutil sem se nebeško prijetno v tej senčni idili; ptički so prepevali svoje pesmi, njih petje se je razlegalo in se melodično ujemalo s šumenjem deroče Adiče. Tudi meni je srce veselja utripalo in dogodki iz zgodovine so mi kar po sili šli v glavo. Res, neko rajsko veselje me je vsega prevzelo.

A človek naj nikar ne hvali dneva pred večerom! Kakor bi padel iz neba, stoji pred menoj starejši častnik z nekoliko sivo, polno brado. Zelo sem se ga prestrašil, knjiga mi je padla skoro iz rok. Zopet sem se učil za gimnazijo. Spomnil sem se takoj temnice, v kateri sem moral prebiti radi nekakega učenja. Tudi ta oficir, ki stoji pred menoj, ima gotovo pravico pošiljati vojake v temnico, sem si mislil, kajti bilo je naravnost čudno, da me je našel v tem skritelem kotičku zopet oficir pri učenju za gimnazijo. Ali je bil to slučaj ali preiščeno zasledovanje? — Oficir se ustavi pred menoj, jaz pa sem držal v poveseni levici knjigo, z desnico pa

sem strumno salutiral. Meni neznani oficir me vpraša, kako se zovem, ki kateremu oddelku spadam in česa se učim. To zadnje vprašanje me je nekoliko plašilo kajti ta častnik je gotovo vedel, da za to vojaško šolo ni predpisana zgodovina novejšega časa, katero sem se učil. Pomiril pa sem se nekoliko, ker oficir ni povpraševal po vsebini zgodovine in ker mi je odhajajoč, smehljaje veleval, da naj učenje le pridno nadaljujem.

Drugi dan me nadporočnik Wischinka vpraša, kje sem včeraj govoril z gospodom polkovnikom Neuberom? S polkovnikom? odvratno začuden (Zvezd nisem videl, brada mu jih je zakrivala.) »No, kje pa ste bili včeraj popoldne?« Učil sem se ob reki Adiči. — »Tam torej je polkovnik z Vami govoril.« — Kaj, tisti častnik je bil polkovnik, poveljnik našega polka? — »Ali ga niste poznali? Zapomnite se ga sedaj dobro, da boste, kadar ga srečate, zopet tako strumno salutirali kakor včeraj! Vaš strumni salut in Vaša pridnost sta mu zelo ugajala!«

Od te dobe se mi je jelo notranje razburjenje bolj in bolj polegati in pomirjati. Tudi vojaško učenje je šlo vedno bolj od rok. — Nekega dne je Doxat razdelil v šoli široke pole ter nam dal masno šolsko nalogo iz zemljepisa, ukazal je namreč narisati celko Azijo z navedbo vsega, kar je bil razlagal. Čez dve uri je bilo treba oddati izdelke dovršene ali nedovršene. Meni ta šolska naloga ni delala posebne preglavice. Mnogo zahtevane tvarine mi je bilo znano že od prej, veliko sem si zapomnil iz Doxatove, res izborne razlage, nekaj pa sem posnel po Klunovem zemljepisu. — Veliko časa je bilo treba za pregled 14 nalog, a Doxat je v najkrajšem času vse pregledal, ocenil in nam vrnil naloge. Tri naloge so bile dovršene izdelane, druge nedovršene oddane. Ocena je bila potem. — Jaz sem bil z oceno zadovoljen. Še danes vidim na levem robu velike pole rdeči »E«,

Tragedija na pokopališču. V mestu Zlabin pri Brnu se je nedavno zgodila žalostna, ki se ji malo takih zgodi. Zeno nekega kmeta je zadel kap. Ugotovili so smrt in jo pokopali. Ko je grob zakopal grob, se mu je ozelo, da sliši iz krete praskanje po deskah in stokanje. Namesto da bi krsto takoj odprl, se je prestrašil in zbežal v mesto. Prihiti so ljudje, pa tudi oni niso odprli krste, marveč so čakali zdravilnika. Ko so posnezo krsto odprli, so ugotovili, da je nesrečna žena res oživela, da pa se je zadušila in zares umrla.

V kopalnici. »Gospodična, ali se pridete jutri zopet kopat?« — »Ne vem, morda.« — »Ali bi vam smel telefonirati, da se domeniva?« — »Zakaj pa ne?« — »Katero številko telefona pa imate?« — »To je povedano v telefonskem imeniku.« — »A vaše o njeno ime?« — »Je tudi navedeno v imeniku!«

Čudna komanda. Turška vlada je ukazala, da turški duhovniki (deviši) ne smejo nositi do členkov dolgih halj ali oblečih bodisi v moških ali na cesti; dolžina halj je sedaj določena za pol palec pod kolonom.

PO DOMOVINI

Novica
(Sinkov turn)

Predpust nam je prinesel le par oklicev in porok. Drugo je menda zadržala kriza. Ta kriza je tudi izpodrežala korenine raznim plesom in veseljenju, ki smo ga bili vajeni v prejšnjih letih. Le par prireditelj smo imeli v predpustu. Ki so jih priredila društva na svojih odrih. Prav je tako! — Gasilci se krepko gibljejo. Vpisalo se je precej novih članov, ki se pridno vežbajol boljše bo zanje tako, kot pa če bi cele večere presedeli pri pijači ali v slabi družini. — Člepujeje je pri nas močno razširjeno. Vse polno je »Domoljubca«, »Bogoljubca« in »Slovenca«. Drugih kitov pri nas skoro ne poznamo. — Sicer pa je pri nas kriza, kriza na vseh platih. Kdaj je bo konec?

Novice
(Reteče pri Škofji Loki.)

Predpust je imel v znamenja krize. Niti ene poroke nismo imeli. Naši fantje dobro vedo, da je tednik stan najlepši, zato ne silijo v zakonski jarem. — Pedpirajmo kršćanski hste. »Domoljube« in »Slovence« naj ostaneta naša prijatelja do konca. Pedpirajmo samo one trgovce in obrtarič, ki imajo naše časopise! Ito naj velja tudi za gostilničarje! — Sračil, ozivoma »dilece«, kakor se bolj po domače imenujejo. so že tudi pri nas splošno v rabi. Vidil se, da tudi v tej panogi napredujemo. So pa večinoma vse dilece delo domačih mojstrov, ker se naši stučarji zavedajo, da je domače blago najcenejše in najprejznejše. — V cerkvi smo začeli z ljudskim petjem. Sed je prebit, zdaj pa le kreplo napreji.

Smrti kosi.
(Škofja Loka.)

Maledaj je bilo v naši fari toliko pogrebov kot pretekli teden. Imeli smo pogreb enoletnega otroka, 58-letne urušilke s. Helene Bizjak, 71-letnega upokojen. ravnatelja Lapajne, 72-letne Frančiško Potonik iz Bodavclji, 21-letne Anice Ankele in še Janeza Bernik (Ipacec), ki ga je smrt zadela nenadoma, ko se je vesel vrtal iz družine. Neka-

teri so umrli po dolgi bolezi, drugi po nekaj dneh; nekateri doma, drugi v Ljubljani in na potu. Smrti ne izbira. Ne vemo, kdaj, kako in kje... Kakor velik spomin se slili vse to, da sedaj v postu odpremo svoja srca Bogu in poktori. — Zdravniki dr. Kocijančič se je preselil iz dosedanjšega stanovanja na Mestni trg 12 (poleg župnišča), kjer je bil nekdanji zdravnik dr. Arko. — Da bo ljudstvo poučeno o varstvu pred strupenimi plini in požarom, naj se udeležijo poljudnega predavanja, ki bo v nedeljo, 12. marca ob 9 dopoldne v telodavnici nove deške šole. — »Slovenca« prodajajo še trgovina L. M. Planina in Andrej Ravnhar na Sp. trgu. Naše načelo bodi: zaščititi nam samo tistim, ki imajo krščanske liste.

V skoposti je mož.
(iz Savclji.)

Dne 4. t. m. se je vršil drugi redni občini zbor »Kmetijske strojne zadruga« v Savclji. Poročilo načelnstva in nadzorstva o delu zadruge v preteklem poslovnem letu je bilo nad pričakovanje razveseljivo. Zadruga šteje po predletju dveh let 40 članov. Zadržani stroji so vpreteklem letu zaslužili 12.255 Din. Vsi stroji so stali zadrugo 50.000 Din. — Dolga.

Lekarna pri Sv. Vidu

Mr. Ph. Jos. Oblak

Št. Vid nad Ljubljano

je odprta

in priporoča

ZELEZNATO KINA-VINO

za slabokrvne, bledične, oslabele in okrevaljoče po boleznih. ½ litrska stekl. Din 20.—

Leon XIII. in stoletnik. Lepega dne se prijavil v avdienco stolet star mož. Leon ga je radje valje sprjel. Ko sta končala avdienco, se mož ni mogel dovolj zahvaliti, med drugima je rekel: »Tudi Pij devet me je kratko pred svojo smrtjo milostno sprtel.« Leon se smehljiva in pravi: »No, če bi bil to vedel, da ste znanovec smrti, bi bil avdienco z vami še za nekaj let odložil.«

Najdaljši most z enim lokom. V Sydneycy (New South Wales, Avstralija) so izočili prometu stavbo čudo svoje vrste, najdaljši most z enim lokom na svetu. Most je zgradila tvrdka Dorman & Long iz Middlebonought in stroški zanj so znašali 4 milijune funtov.

Krčmar: »Ali ste vi tisti, kateremu je nekdo pred pol ure odnesel denžnik?« Gost: »Da. Ali ga je prinesel nazaj?« Krčmar: »Ne, toda sedaj latko odidete, ker je prenehalo deževati.«

Na umetnostni razstavi. — Kako vam ugaja moja vojna slika, dragi mojster?« — No, veste, meni so zdi, da vojna bitii ni tako slaba, kakor je slika.

»veliki eminence«, najboljši red, ki je bil za napredek predpisan. Čeprav je Kozjekov Franjo zopet kričal »Živio veliki E in Toni Bingo v ekstra sobi«, topot tega dogodka nismo obhajali iz znanega vzroka kamniških purgarjev, o katerih veli izporočilo, da iz 90 vzrokov niso mogli dostojno počastiti cesarja s streljanjem, kakor bi se spodobilo, ko je obiskal Kamnik. Pavi vzrok, Velikčanstvo, so se opravičevali, je ta, da nismo imeli smodnika. »Nehajte, jim reče cesar, vse druge vzroke Vanj spregledati.« — Tudi meni je takrat nedostajalo, kakor Kamničanom, glavnega sredstva za dostojno obhajanje velikega »E«.

Veseli Franjo je moral torej ta večer sam sedeti v ekstra sobi pri Toni Bingo. — Bil je, kakor sem že omenil, sin podjetnega in premožnega ljubljanskega starrinarja Janeza Kozjeka, ki je bil pod imenom »Johana« znan po vsej Ljubljani. Bil je zelo skop in s svojim denarjem gotovo ni pokvaril sina, ker krajec mu je zelo nerad zdrčel izpod palca; razvabila pa je našega Franjo njegova predobra mati, ker mu je pošiljala previsoke denarne podpore. Veseli Franjo pa je zapraviljval denar v gostilni pri Toni Bingo in s tem zanemarjal učenje, ki mu je bilo deveta briga. Dolgo so mu prizanašali. Ko je pa nekoč pri izpitu iskal polotok Kamčatko v arabski puščavi, mu je zašlo zlato: solnce in vrč se mu je razbili. V polkovnem dnevnem povelju je stalo: Franjo Kozjek se izloči iz pripravljalne šole radi nemarljivosti in se takoj vrstii k svojii kompaniji. Franjo je še isti dan pobral svoja kopita ter z brzokorakom odmarširal v Propoziturno vojašnico. Bil je vesel dečko in radi smo ga imeli: marsiktero žalostno uro nam je osladil s svojimi burkami in šalami. Podalr smo mu roko v slovo, a njegovega odhoda iz šole vendar nismo mogli obhajati pri Toni Bingo.

Čiščenje se je potem nadaljevalo. Ostalo nas je v pripravljalnici do velike noči samo še sedem, a še izmed teh je bilo le 5 kandidatov spoznanih za sposobne za višji letnik kadetnice v Inozestvo. Uspehi pripravljalnice so bili precej kilavi: Tovaršii, kateri niso dovršili te šole, so pri stotnijah doslužili svoja leta in so se potem posvetili v ovisli sebi primernim službam. Tako je postal I. Fuk s nekije na Dolenskem davčni uradnik in pozneje davčni upravitelj. Dolenec je oslepel. Čež leta me je obiskal kot slepec v spremstvu svojega voditelja v Sempeterski vojašnici v Ljubljani, ko sem primarširal kot stotnik s stotnijo z vaje domov. Revez se mi je zelo zasmilil, podprl sem ga po svojih skromnih močeh z bankovcem 10 goldinarjev. Vidic, ki je bil tudi pred časom izstopil iz naše šole, je bil pozneje pri finančni kontroli v Mengšu ter je hodil nadzorovat tudi v Dolenje žganjekuho. Po 20 letih sva se sošla v Dolenjeh, kjer sem bil na dopustu ter sva se spominjala dobrih in slabih časov na vojaški univerzi v Tridentu. — Na K o b a l a, nekdanjega součenca na Tridentenskem gradu; sem po dolgih letih naletel na kolodvoru v Trzinu. Bil je nadspovednik državne železnice in oče več otrok; Raza! se je zadovoljnega in prav nič mu ni bilo žal, da ni postal častnik. — Veseli Franjo je po smrti svojega očeta »Johana« po dedoval veliko premoženje, katero je znal po svoji navadi prav dobro spravljavti v svet. Kakor njegovega očeta, je poznala tudi njega vsa Ljubljana, vendar od druge strani, oče je bil pridren, iznajdljiv in zelo varčen, skoro skop, Franjo pa malomaren in zapravljiv. Sparovec je našel ceroveca. Franjo je imel sedaj zelo udobna življenje, privatiziral je in se sprehaljal po Ljubljani, spremljan vedno od dveh psav. Ko je bilo dedščine že skoro konec, pa je odšel tudi veseli Franjo sa veseliti na drugi svet.

ki ga mora zadruga še obrestovajti pa je samo 26.900 Din. — Samo še par let brez večjih poškodb z družinli strojev, pa bo zadruga prosta vsakega dolga. Tako viden in lep napredek je mogel samo tam, kjer vlada med zadrūniki pravi duh vzajemnosti, kjer načelnstvo in nadzorstvo vestno vršita svoje naloge ter jima je pred očmi samo dobrobit zadruge ne pa lastaj žep.

Smrtna kosa.
(Št. Gotard.)

Na pustni torek, ko posvetnjaki mislijo le na zabavo in veselice, se je v naši vasi pomikal proti cerkvi velik žalni spoved, v katerem so nesli k zadnjemu počitku posestnika Antona Šlapička iz Blodnika. Pokojni je dosegel visoko starost 76 let. Bil je zelo marljiv, varčen in skrben gospodar svoji družini. Bil je eden tistih mož ki je prav radi hodil v cerkev — tudi še sedaj v starosti, celo ob nedeljah popokine k krščanskemu nauku. Več let je že opravljal požoznost prvih petkov, Bog daj, da bi našel kaj naslednikov med možkimi, ki bodo v njegov zged, posnemali.

Poroke
(Sv. Gora nad Litijo)

Ta prepust so svatovali samo najbližnji sosedje svetogorske cerkve. Začel je Cirar iz Rovis, oče 9 otrok, ki je oddal svojo prvenko k železnikar v sosednji Št. Lambart. Grobelič na Ovšah, ki je pred kratkim omožil dve svoji hčeri, je tudi letos na prvem mestu. Domači sin Lojze, ki se je z sedem-letnim delom na Francoskem in Holandskem dobro podprl, je pripeljal v hišo špitalčanko Metko, pridno in krepko, doma od tam, kjer biva rod še zdrav, močan. Za dvema sestrama je pa odšla z ženinom na Moravsko domača hči Mici. Tako smo na en dan imeli kar tri poroke. Zaključil je pa ta predpust Kapeljski Janez, bivši občinski odbornik, zdaj še blagajnik okrajnega šolskega sveta in dolgoletni cerkveni pevec. Mladoletnemu je oče umrl v Ameriki, brat padel v vojski, sam je prestal fronto in ujetništvo; udarci, ki so najbolj zadeli mater-vdovo z 9 otroki. Verna, močna žena je vse to prenesla in zraven še dobro gospodarila. Ko se bo pod mladim gospodarjem sonda kmetija pod Sv. Goro še bolj razvijala, ko se bo začel oglašati mladi rod, naj tudi mučenica-vdova ob sinovi strani uživa zasluženi pokoj. — Pa imamo še več nevest iz ta-

ko močnih, številnih družin, ker je tudi pri nas rod, ki ga kultura še ni spačila. No pa za jesti nam še ne manjka, denarja pa natanoma nič kaj preveč.

Smrti globokoverze matere.

(Polšnik pri Litiiji.)

»Dela matere in očeta so knjige, iz katerih se uče otroci.« Tako zlata knjiga je bila gotovo mati, ki smo je pokopali na pepelnico sredo — Petričeva mama iz Podmilja. Hitra in teška bolezen jo je položila na mrtvaški ožer, staro 61 let. — Vsak jo je poznal, ko je po zimi ob nedeljah zjutraj prihajala v cerkev z lučjo. In za njo so se uvrstili tudi drugi in tem svetila le z ognjeni iz trsk, svetila pač še bolj z živo, otroško preprosto vero, z vero, ki jo je vcepila brez kakršnih pravih sol in brez ubenega vzgojnega pouka svojim sinovom, od katerih je eden duhovnik, in hčerama, ki so danes vai v ponos fari. — Ibi, brez godovanja in prerakanja je odpirala shrambo za revele in potnike in za vsakega je bil pripravljen tople kotiček in kosček kruha. Skrivaj je včasih slo kaj iz predalov, samo da pomaga revnim v okolici. — Delala je le za hišo, trpela le za družino in je izgorela kakor dogorj sveča — za pošteno krščansko družino. Nič posebnega za to, če se je spomni pevski zbor, nič čudnega, če ji v slovo izpregovori šmarčanski gospod dekan, ko prosil, da molimo za take slovenske matere, ki jih res potrebujemo. — Draga mati, ni bilo počitka na zemlji, Bogu ste bli nasproti in v Bogu počivajte!

Mlekarska zadruga.

(Vrhnika.)

Na zadnjem obtem zboru Mlekarske zadruge na Vrhniki je bilo izvoljeno sledeče predstojništvo: g. Žitko Jakob, posestnik v Verdu, načelnik, g. Jožef Sušteršič, posestnik na Vrhniki, blaginjak in g. Anton Umek, posestnik v Blatni Brzovnici. Nadzorstvo je izvoljeno celo na novo.

Poroka

(Korinj nad Krko)

Pred pastoz se je poročil Joško Perko, posin iz Vel. Korinja (Vidmarjev Joško). Nevesto Angelo Pajk je pripeljal iz Kočevja v dobropoljski fari. Zenin je že dolgolet naročnik »Domoljubca«. Domači fantje in dekleta žele mlademu paru veliko veselih dni in božjega blagoslova v novem stanu. A. P.

KADETNi PRIPRAVNIK

Velike vaje okoli Tridenta.

Meseca septembra 1871 leta je priredila tridentska garnizija velike brigadne vaje. Tudi naša šola se jih je morala udeležiti. Mene so poslali k domači 11. stotnjiji. Frajnar Bahavnik, tisti, ki me je bil spremljal k izkušnji na grad in ki je vedno rad zabavljaj zoper kadete, je bil postal med tem že desetnik (kaprol). Svest si svoje veljave, se je jel napihovati zopet enako žabi na travniku. — »Vidiš me,« je rekel, »iman je dve zvezdi na vsaki strani ovratnika, sem že kapiór! Čez en mesec gresta dva vodnika in bom spel za »firkom«. Ti si pa še vedno gmajnar in boš še dolgo čakal, da boš to, kar sem jaz danes, ker v šoli se avanzira po polževu, kar sem ti le svojčas pravil in te svaril, da ne hodi vanjo.« — Ker mi je njegovo napihovanje preesadilo, sem ga zapustil z besedami: »Kdor počasi vozi, dobro vozi, kdor pa dirja, ga marsikdo zmerja!« Usoda je hotela, da se je moj odgovor kmalu skoraj do pičice uresničil.

Ker je naš Bahavnik vedno sanjaril o »firkencu«, je treba pojasniti, kakšna prikazen je bil ta »firkenc«. — Kakor znano, je bila stotnjica razdeljena na štiri vode. Vsakemu vodu načeluje po en vodnik, ki stanuje z moštvom vred v eni sobi. V enem kotu sobe stoji postelja za vodnika, pisalna miza in stol. To skupino, ki loči zavesa ali »firkenc« od drugih postelj, imenujejo slovenski vojaki navadno »firkenc«. Na vsak način pomeni nekaj udobnosti za predpostavljajega podčastnika in ima namen, da povzdigne veljavo komandanta.

Prvega septembra 1871 zjutraj zarana se je brigada napotila v smeri proti Roveredu in Rivi ob Gardskem jezeru, potem v Val di Ledro in Val di Bona ob laški meji. Te vaje so se vršile v polni vojni opravi, taborili pa smo ves čas pod milim nebom. Dne 3. decembra 1871

Zlata poroka.

(Mirna.)

19. febr. t. l. smo Mirnani z veseljem pozdravljali Rakete, petarde, zvonenje je slovesno označilo, da peljejo žebjarjev oče g. Anton Solar, rojen 22. 7. 1856 na Terbnicu, svojo nevesto žebjarjevo mater, Ano roj. 23. 7. 1863, prvič po 50 letih zopet pred oltar božji. — S slovesno zlato poroko sta se hotela Bogu zahvaliti za neštivilne dobrote in pomoč. Ni namreč lahko vzgojiti osem otrok v dobre kristjane, pa očitočno katoliške; ni lahko v težkih časih, ki so bili za smeta in so še, ohraniti svojo zemljo brez dolga in obenem oprav-

ljati polno javnih služb, ki nič ne vesa, ampak le čas in denar kradejo. — žebjarjevemu očetu pa se je z materino pomočjo vse lo posrečilo, zato pa hvala Bogu! Mirnani pa tudi kličemo očetu kot cerkvenemu ključarju: Bog povraj stotero vso skrb za cerkev, kot skoraj 30 letnemu načelniku tukajšnje hranilnice in posojilnice, dolgoletnemu občinskemu odborniku — sedaj so oče kot občinski odbornik v zasilen pokoju —. Da je pa mož mogel

skrbeti za kmetijo, opravljati toliko javnih služb, je vzrok njegovo znanje, ki si ga je nabral na predavanjih in branju kot stalni bralec »Domoljubca«, »Slovenca« itd. Ne smemo pozabiti tudi čudovitega spomina; oče je živ sejni zapisnik občinski in hranilnični. — Bog nam daj še kaj takih moč, modrih, odločnih, za vse dobro vnelih! Bog vaju ohrani, da bi praznovala vsaj še biserna poroko!

Smrtna kosa

(Zdinja vas)

Umril je v 84. letu častljiva starostj dne 20. februarja Jože Fenc, posestnik v Zdinji vasi št. 32, župnije Sv. Peter pri Novem mestu ter bil pokopani dne 22. februarja. Ranjki je bil obče znan kot krščanski mož, dober gospodar in skrben oče. Po smrti prve žene se je priženil z Gor. Nemške vasi v Zdinjo vas na posestvo druge žene, Marije Korčič, ki je naročnica »Domoljubca« že 25 let. Pokojni je bil krstni in birmanski botev 50 otrokom. Naj počiva v Bogu blaga duša!

Društvene vesti

(Podgora v Poljanski dolini ob Kolpi)

Iz našega kola se malo čita v časopisih. Zadnje meseci smo se začeli kljub krizi prebujati k življenju. Ustanovili smo gasilno društvo, ki je začelo delati z vso agilnostjo. Pokazalo se je, da se da tudi v teh težkih časih nekaj storiti. Občanom gre velika hvala, da so vsak po svojih močeh prikočili mlademu društvu na pomoč. Ker pa nesreča nikdar ne počiva, ni prizanesla tudi našemu mlademu društvu. Pretekli teden nam je pobrala smrt nenadomestljivega tovariša, društvenega načelnika Pavla Molec, v starosti 27 let. Kakšno simpatijo je pokojnik užival, je pokazal nad vse lep pogreb. Dragemu, nepozabnemu tovarišu naj bo lahka domača zemlja. Vsem v skrben in sorodnikom naše iskreno sožalje.

Listnica uredništva

Kojnice: Ni bilo mogoče!

Ispod Krima: Tožljivo! Tako so nam rekli!

Srednja vas pri Št. Ne smemo!

Loka pri Mengšu: Nevarno zaradi tisk. zakona. Priobčili bi le kot »poslano« na Vašo odgovornost, kar pa vam ne svetujemo.

smo bili ob vznožju gore Orto d'Abramo zapadno od Rovereda. Patrolje so odhajale na vse strani. Eno izmed teh je vodil tudi naš kaplar Bahavnik. Imel je povelje poizvedovati, je-li gora Abramo zasedena po sovražniku. Svet, po katerem je bilo kaplarju hoditi, je bil zelo težaven in melinast; moral bi torej postopati zelo previdno in svoje ljudi primerno poučiti; tega pa ni storil in s tem zakrivil precejšnjo nezgodo. Patrolja je namreč, hode po krhkih in drobljivih dolomitnih pečeh, sprožila skalnate odlome, ki so s silovito hitrostjo drvili navzdol, slednjič prileteli v tabor in tam ranili dva vojaka. Tudi moja glava je bila v nevarnosti. Truden od hoje sem se ravno hotel nekoliko odpočiti, kar slišim od zgoraj hrumeti proti meni precej debelo kamenje in skale; poskočil sem, s tem sem si rešil življenje.

Ko se je Bahavnik povrnil, ga je naš stotnik Pflifferling, ki je bil zaradi tega dogodka ves iz sebe, pozval takoj k raportu. Bahavnik se je opravičeval in izgovarjal na vse pretege, a to mu ni nič pomagalo, stotnik mu je dokazal, da je bil premalo previden in mu končno povedal v brk, da podčastnik, ki ne ume voditi patrolje, ne more napredovati. Bahavnik je prišel od raporta ves potr, žalostno je zrl v vodo in zrl tam plavati tretjo zvezdo in stanovanje za »firkom«. Od tega dne naprej ga je ošabnost in predrznost minila, bil je ponižen kakor pišek pod koklo.

Naročajte in čitajte naše katoliške

liste: »Slovenca«, »Domoljuba« in

»Bogoljuba«! - V vsako katoliško

hišo katoliški časopis!

Srečen, ker je bil tepen. Nekei možak je imel neverjetno dolg in kriv nos. To seveda ni bila njegova krivda, a vendar se je žutil nesrečnega in je nekoga dne izjavil svojim domačim: »Pretep me bo rešil tega zla in bom spet srečen, tako srečen, kakor sem bil le kot otrok.« Naslednjega dne je izval nekoga znanega boksača in ga javno imenoval strahopetca Boksač ni bil nič kaj dobro razpoložen in si je takoj slekel svojo suknjo. Trenutek nato so padli težki udarci sem in tja. Po dveh trenutkih je imel mož z dolgim nosom razbit nos. Kvi ni bilo bogve kaj, toda nos je bil — raven. Na junač je tedaj stopil vst iz sebe od veselja k boksaču, ponudil mu je roko in dejal: »Ne morete si predstavljati, kako srečnega ste me napravili!«

Po eno rebro več. Eden izmed vsakih sedmero Eskimov (moških), ima haje po eno rebro več, oziroma 25 skupaj.

Čuden jezik Hindu Indijec Zelman Gogi ima tako raspan jezik, da lahko na njem prižge žveplenko.

Protj jezuitom

Dne 17. februarja 1933 so se v našem javnem življenju prvič glasno čule besede, ki so jih doslej samo šepetali v gotovih krogih. Kateri so te besede? Čujte jih! Glasijo se: Jezuiti je treba pregnati iz države ali pa jih vse skupaj poslati na otok Vis v pregnanstvo, zakaj oni so nevarnost za mir in red v naši državi in njihovo delo je usmerjeno proti koristim našega naroda in države. Od kdaj tako? sprašuje katoliški svet.

Skupina narodnih poslancev, ki je nedavno vložila v belgrajski narodni skupščini tozadevni predlog, ga utemeljuje med drugim takole: Jezuiti polagajo prisego poslušnosti sv. Očetu. Oni so dolžni, da se slepo pokorijo svojim predstojnikom in njihovim general, ki biva v Rimu, se za naš narod ne briga, ker je tuje narodnosti. Zato jezuiti ne morejo biti narodni delavci.

Zdaj pa poglejmo поблиže, če imaj ti dokazi kako vrednost.

Resnica je, da jezuiti polagajo prisego poslušnosti papežu. Vendar ta prisega ni neomejena. Sv. Oče ne more ukazati jezuitom, da n. pr. lažejo, da kradejo, da grabijo tujo lastnino, da zastrupijo protivnika, da pokrivem pričejo ali da naj ne ljubijo svojega naroda. Vsa taka dejanja se protivijo naravnemu in božjemu zakonu, ki veže tudi sv. Očeta in njegove vernike. Torej že radi tega ne morejo biti jezuiti nevarni za mir in red v državi.

Sv. Oče ne more dalje zahtevati od jezuitov, da uče n. pr., da Jezus ni sin Božji, ali katerikoli drugi. Evangelijem nasprotni nauk. Dokler se bodo jezuiti držali sv. Evangelija, ne bodo rušitelji miru in reda v državi. Pokorščina, ki jo jezuiti papežu slovesno obljubijo, velja samo za one stvari, v katerih smo dolžni tako mi kakor vsi drugi verniki slušati sv. Očeta. Papež je naš najvišji cerkveni poglavar, zato ga moramo ubogati v vseh cerkvenih zadevah pa tudi v vsem kar spada v delokrog vere, krščanskega življenja in cerkvene discipline. V posvetnih, političnih, narodnih in gospodarskih vprašanjih pa moramo papeža slušati le toliko, kolikor se ta posvetna, politična, narodna ali gospodarska vprašanja tičejo naše vere in naše duše. Par primarov! Sv. Oče ti ne more ukazati, da poseješ svoje polje z žitom in ne s koruzo, ukaže pa lahko, da ne smeš sejati žita na Gospodov dan. Papež ti ne more zabraniti vsakdanje telovadbe in sprehoda na čistem zraku, zapove ti pa lahko, da vstih oboje v pošteni družbi, ker se vse to tiče tvoje duše. To pokorščino smo obljubili mi verniki pri sv. krstu in pri sv. birni, duhovniki in škojfe vsega sveta pri posvečenju, tako tudi vsi redovniki in redovnice. Če je torej nujno, da se dobra stotina jezuitov izžene iz države, zato ker so obljubili pokorščino, zahteva dolednost, da se požene iz države tudi ostalih pet in pol milijone jugoslovanskih katolikov, zakaj tudi ti so obljubili poslušnost Cerkvi in sicer prav v taki meri kot zasovraženi jezuiti. Tako in nič drugače po zakonih logike. — Mi pa pravimo: kolika sreča, ko bi se vsi tisti, ki danes trajo jezuiti v pregnanstvo, pokorili papazu v pogledu njegovih navodil o mednarodnem miru, o socialni pravičnosti, o

krščanski družini, o vzgoji mladine in o drugih važnih življenjskih vprašanjih! Če bi bilo tako, ali bi bil mir in red sploh kje ogrožen?

Pojem nacionalnega delavca je zelo gibljiv. Kadar jezuiti pridigujejo, izpovedujejo, poučujejo ali izdajajo versko časopisje za pošteno vzgojo naroda, delajo več za mir in red v državi in si pridobivajo večjih zaslug za domovino in narod, kakor narodnjakarski permeduševci na političnih zborovanjih s svojimi nacionalnimi deklamacijami. Jezuiti s svojim delom čuvajo v narodu spoštovanje do zakonite oblasti, pozivajo ljudstvo k poštenosti in odvračajo narod od prevratnih načel. In ali niso vse to temeljni kamni, na katerih sloni vsaka država?

Jezuiti so katoliški redovniki. Cerkev čuva nad njimi in Cerkev jih brani. Poditi jezuiti v pregnanstvo, pomeni otvoriti kulturni boj v škodo miru in reda v državi, morda pa tudi v pogubo naše vse nam dražje domovine. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki so jim naši vrli jezuiti trn v peti.

Z ljubljanskega trga

Ljubljana, 7. marca.

Na živinski sejani v Ljubljani je bilo pri-glašanih zadnje sredo 105 volov, 23 krav; 10 telet in 235 konj. Najdražji vol je bil prodan po 4.50 Din žive teže. Na sejmju je vzbujal posebno pozornost 900 kg težak vol, ki ga je na sejem prignal Pogačarjev gospodar z Dobrove pri Ljubljani. Mož je cenil žival po 7 Din, toda nihče mu ni hotel toliko dati za vola; potem je popustil na 5.75 Din, toda tudi po tej ceni ni mogel prodati vola. Če se spominimo, da je komaj par let tega, kar je bila za navadne vole cena 7 Din splošna, potem šele uvidimo vso bridkost sedanjih nizkih cen goveje živine. Pri tej priliki naj povdarimo mnenje uradnih osebnosti, da bi mesarji pač avtomatično mogli meso prodajati dražje, čim bi dražje plačevali živino. Niso tedaj nizki cen živini krive nizke cene mesa, marveč narobe.

Cene živini so: voli I. vrste 4—4.50, voli II. vrste 3—3.50, voli III. vrste 2—2.50; krave I. vrste 3—3.50, krave II. vrste 2—2.50, krave III. vrste 1—1.50; telice I. vrste 4, telice II. vrste 3, telice III. vrste 2; teleta I. vrste 5—6, teleta II. vrste 4—5; špeharji, domači in hrvaški 9—10, prašiči pršutarji 7.50—9 vse za kilogram žive teže. Vidimo, da so cene živini večinoma neizpremenjene, le domači prašiči-špeharji so se podražili za dobrih 50 par, pršutarji pa celo za 1 Din pri kilogramu. Cene domačim in hrvaškim prešičem so na ta način izravnane. Pač pa so voli I. vrste, za katere se je zadnji teden v posameznih primerih že dosegla cena 5 Din za kilogram, padli v ceni za 50 par pri kilogramu. — Stamina: domača 14, hrvaška 15 Din kg. Goveje surove kože: volovske 8, kravje 6, bikove 4—5, telečje 10 Din kg. Svinjske surove kože: domače 4, hrvaške 1 Din kg.

Žitne cene: V ceni niha edinole lizal, ki se je v zadnjem tednu zopet dvignil od 225—240 Din na 240—325 Din za 100 kg. Druge cene so neizpremenjene: pšenica 260—275, ječmen 175 do 190, rž 200—210, oves 170—185, koruza 120—135. Tudi borzne cene žitu so neizpre-

PERILO

direktno iz tovarne

Oksford srajca Din 27—

Poplin srajca Din 36—

Touring srajca Din 42—

samo Tovarna perila

TRGOVSKI DOM
Sternceki
TOVARNA PERILA - EL - OSLEK
Celje št. 19

Veliki ilustrirani cenik zastoj
Kar ne ugaja, se zameja ali vrne denar

menjene (franko vagon postavljen v Slovenijo): pšenica, bačka 290—300, koruza 122.50—136; moka, bačka, nulerica 450—455, moka, banat-ska, nulerica 460—465 Din za 100 kilogramov.

Cene krmilom (za 100 kilogramov): seno 60—80, slama 60—70 Din. Lucerna (seme) 1800 Din za 100 kilogramov.

Drobni kmečki pridelki (cene na živilskem trgu v soboto, 4. marca): jajca 1.25—1.50 Din par, kokoši 20—30 Din ena, piščanci 25—35 Din par, mladi zajci 12—14 Din eden. Splošno je perutnine na trgu malo, jaje pa zmerom več. Krompir je po 1 Din, čebula po 2 Din, kisló zelje 3 Din, kislá repa 2 Din, karfičola 5.50 Din — vse za kilogram. Radič in motovilec 1.50 Din merica, lipovó cvetje 1.50 Din merica. — Mlečni izdelki: maslo 28 Din, sirí 18—24 Din kilogram, mleko 2—2.50 liter. — Jabolka: za navadno porabo 2—3 Din, fina, izbrana, namizna jabolka: čebularji 4, gambovci 4—5, voščenke 6 Din kilogram. — Koruzna moka 2 Din liter, ajdova moka 5 Din liter, kaša (pšeno) 3 Din liter, ječmen (ješprenj) 2—2.50 Din liter. Čisti med 18—20 Din kilogram.

Vrtna in poljska semena so se zadnji teden letos prvič pojavila na trgu ter velja: čebulček 4 Din kg, zelje (kapus) 4 Din žlica, korenje 3 Din žlica, salata (paradižarica) 1.50 Din žlica.

Sedanja doba, je doba nadomestovanja; toda žal nihče še ni odkril nadomestila za poštenje.

NALAGAJTE DENAR pri

HRANILNICE IN POSOJILNICE V KAMNIKU

ŠUTNA 22, lastna hiša

registrirani združni v neomejeno zavozo

Ugodnosti:

Jemstvo presoga večkratni znesek vseh vlog. — Dobro obrestovanje. — Novo vloge vedno plačljive. — Delokrog neomejen. — Na razpolago poštna polovičnica.

Pištel — Vprašajte
— Takoj odgovor!

Za smeh

»Čudno je na svetu, da navadno ljudje niso zadovoljni s svojim poklicem. Tako bi bili slikarji najraje glasbeniki, glasbeniki pisateljji, pisateljji umetniki itd.«

»So pa tudi izjeme. Jaz poznam nekoga, ki se vsa leta drži enega in se zdi, da je čisto zadovoljen.«

»Tako? Kaj pa ta dela?«
»Nič!«

Žena je prečitala vso knjigo o lepem vedenju, med tem ko se mož za tako branje ni zmenil. Ko sta prišla nekoč v mesto in šla v hotel na kavo, je mož hotel sladkor prijeti s prsti. Žena pa ga ustavi, »ne s prsti primi sladkor s kleščami«. Mož je nevoljen prijel srebrne klešče v roke, rekoč: »Kdo pa naj ve, da imajo v mestih vroč sladkor.«

Casnikar je posetil na deželi starčka, ki je baš tisti dan dopolnil sto let.

»Lepa starost,« je dejal časnikar in v šali dodal, »vendar pa drugih sto let pa ne boste dočakali.«

»Vse lahko mogoče,« je dejal starček, »kajti, danes ko stopam v drugo stoletje sem bolj močan, kot pa sem bil danes pred sto leti.«

Gospa Ravanova je čakala in ravno ko je ura odbila enajst, je mož prišel domov.

»Kje si bil cel večer?« »I, kje drugje kot v pisarni.«

»Tako? Potem si pa gotovo iz asbesta, ali kake druge nevarne stvari, kajti, policija je pred eno uro telefonirala, da je tvoja pisarna pogorela do tal.«

Brinje in fige

dobite zopet pri **FRANC POGAČNIKU** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 67 (nasproti mitnici)

n Gasilno društvo. Nazarje bo priredilo koncert tega meseca gledališko predstavo »Carski selc. Na to lepo dramo, ki nam je znana že iz Slov. večernic, opozarjamo tudi okolišane.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3 s podružnico na Miklošičevi cesti 13 je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000.— Din. rezervnih zakladov pa nad 10 milijonov dinarjev.

Za pupilne nalozbe ima sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge smi mestna občina z vsem svojim premoženjem in davno močjo. Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkvalitetneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. — Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367; poštni ček, račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. ure.

»Danes pa ne izgledaš prav posebno.«

»Saj tudi ne smem. Zdravnik je moji ženi odredil, da mora za nekaj časa spremeniti trak in iti na deželo. Če se radi tega veseloga kažem, pa zlomek ne bo šel nikamor.«

Izdajatelj: Dr. Gregorij Požlak.

Mali oglasnik

Vanka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Dio 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske po trebsčine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomožnikov ali vajencev in narobe.

Posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem z zemljiščem in zaračeno hosto v skupni izmeri 13 ha 11 a ali 23 oralov prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 2429.

Delavca, poštenega in treznega, z malo rodbino, za enega kmečkega, sadijskega in gozdnega dela iščem. Plačilo desettatno zemljišče, vžitek dveh in satelega vrta, ter primerna gotovina po dogovoru. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod št. 2452

Posojila podeljuje

»Zadruga«, Ljubljana pp 307 Sprejme poravnane

Vremenukaz

Za vsakega čitatelja je še vedno na razpolago vremenukaz ali barometer, ki zelo zanesljivo kaže vreme za 24 ur vnaprej (pat. Slov. 9514). Pošljite oglas in znesek Din 3 50 v znamenku na naslov razpečevalca: Barometer, Ljubljana I, poštni predal št. 18. Eno izmed mnogih zabvalnih pisem se glasi: Ker je Vaš barometer res nekaj posebnega in izvrsten vremenski napovedovalec, prosim, da mi pošljete še enega S spoštovanjem Venceslav Hlepčič, ravnatelj zadruga v Stratišču pri Kranju.

Učenca, krepkega za sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na naslov Josip Zibret, splošno kleparstvo, Radeče pri Zid. mostu.

Posojilo Vam preskrbim na hranilne knjižice Mestne hranilnice ljubljanske, Ljubljanske kreditne banke in Prastedione - hitro, vestno in točno. Zato ne prodajajte knjižic, preden se ne oglašite pri meni. — Zora, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

Posojilnica in hranilnica v Poljanah nad Škofjo Loko izjavlja, da bode vse hranilne vloge, vložene po 1. jan 1933, na zahtevo takoj isplačevala. Obrsti so iste kot od starih vlog. Ne pridejo pa tu v poštev prepisi iz ene na drugo knjižico.

Čitaj »Domoljuba!«

Urednik: Jože Kožiček

Prijatelj: »Nič ne maraj, kmalu jo bo pozabil in zapet boš srečen.«

Zavrtni snubač: »Ne verjamem, preveč stvari sem ji kupil na obroke.«

»Ko bo tvoj sin dokončal študije, kaj bo potem?«

»Zelo star mož.«

»Čitala sem v časopisu, da je neki zdravnik iznašel, da si s petjem človek ogreje kri.«

»To pa rad verjamem. Jaz sem slišal tako petje, da mi je kri celo zavrela.«

»Kaj pa je bilo Snoju, da je umrl?«

»I, kaj, preveč vode je spil.«

»Beži, beži, saj to ni mogoče.«

»Seveda je, če je pa utonil.«

Blago za spomlad

Vsem cenjenim odjemalcem in tudi onim, ki moli trgovine še niso posejili naznanjem, da bodem v spomlad in poletje prodajal vse vrste manufakturno blago po globoko znižanih cenah. — Ne zamudite ugodnega nakupa. — Priporočam se

Anton Savnik, trgovec, Škofja Loka

Ponocna meščanka: »Saj veste, moj mož igra orgle.«

Predmestna znanka: »Če se razmere v kratkem ne izboljšajo, si jih bo moral moj mož tudi nabaviti.«

Umetna očesa izdelujemo natančno po naravi za naše pacijente
P. Ad. Müller Söbne, Wiesbaden, v Ljubljani

Splošna bolnica, očesni odd. od 11. do 14. marca 1933.

Francin: »Nisem maral prej praviti, zato povem zdaj, da mi je vaš mož, ko je umrl, dolgoval sto dinarjev.«

Vdova: »Gotovo ste veseli tega in imate vsaj nekaj, kar vas spominja nanj.«

Vsem cenjenim odjemalcem najvljudneje naznanjam, da sem se preselila v gosp.

Gorjanca hišo, hotel „Stara Pošta“, p. tv. Ahacič & Šifren

Prodajala bodem poleg tobaknih izdelkov tudi suknje in pošne vrednotne, koleke, menice, razne liste, stanovanjske pogodbe, priznanice, darilne marke ter bolniške prijave. — Nadalje bodem prodajala vse slovenske dnevnike, aršaka in hrvaške, inozemske časopise, revije slovenske, hrvaške in nemške ter medno časopise, vse kakor dosedaj. — Za običen obisk se pripravljam.

KARLA KERČ
KRANJ

Kokriško predmestje štev. 1.

Za Južnoslovensko tiskarno; Karel Čed